

Voorstel aan het AB

Van	Sector Bedrijfsondersteuning, Afdeling Advies en Control, Concern control		
Sribent	Wil Pörteners	ID-nummer	WBL-539693553-542
Portefeuillehouder	R. Sleijpen		
Onderwerp	Jaarrekening 2019 (hernieuwde vaststelling)		
Datum vergadering	1 juli 2020	Agendapunt nr.	3.3

Gevraagd besluit:

Overeenkomstig het voorstel van het Dagelijks Bestuur:

- Op grond van de effecten van de uitgevoerde review door de accountant op de door henzelf uitgevoerde accountantscontrole, het AB-besluit van 6 mei 2020 omtrent de vaststelling van de Jaarrekening 2019 in te trekken.

In vergelijking met de op 6 mei 2020 reeds behandelde jaarrekening zijn er inhoudelijk geen wijzigingen doorgevoerd. De besluitpunten zijn dan ook dezelfde als in de vergadering van 6 mei 2020. Zie verder de toelichting.

Derhalve, met betrekking tot de hernieuwd aangeboden Jaarrekening 2019, overeenkomstig het voorstel van het Dagelijks Bestuur te besluiten:

1. De voorliggende Jaarrekening 2019 conform vast te stellen.
2. Van het exploitatietekort ad € 2.761.316 een bedrag van € 1.000.000 te dekken uit de risico-reserve WBL.
3. Aan de risico-reserve WBL daartoe € 1.000.000 te onttrekken waardoor de stand van de risico-reserve daalt tot € 525.135 .
4. Het Waterschap Limburg verzoeken om het resterende exploitatietekort ad € 1.761.316 aan te zuiveren.

Korte toelichting/samenvatting:

De reden voor hernieuwde vaststelling van de Jaarrekening 2019 is aangegeven in de bijgevoegde brief van de accountant van 28 mei 2020.

Relevant hierbij is dat de jaarrekening inhoudelijk niet is gewijzigd; zie onderstaand citaat uit de brief van de accountant:

“Inmiddels hebben wij onze controle verder afgerond en uit de review van de werkzaamheden kwamen wij onverwacht tot de conclusie dat de jaarverslaggeving op enkele punten aanpassing behoeft om deze in lijn te brengen met het Waterschapsbesluit. Wij merken op dat de opgenomen cijfers niet zijn gewijzigd. Het betreft met name tekstuele toevoegingen en aanpassingen in de vormvoering, voortkomend uit de uitgevoerde review op de BBVW-voorschriften. Ondanks dat de jaarrekening inhoudelijk hierdoor niet wijzigt, zijn deze aanpassingen in het licht van de af te geven goedkeurende verklaring dermate zwaarwegend dat aanpassing noodzakelijk is.”

De in de jaarrekening doorgevoerde aanpassingen zijn weergegeven in de bijlage 2.

Beoordeling door de accountant

Op grond van de afgeronde controle door de accountant van de jaarrekening 2019 is op 5-6-2020 een gewaarmerkte goedkeurende verklaring afgegeven ten aanzien van de getrouwheid en de rechtmatigheid van de Jaarrekening 2019. De tekst van deze goedkeurende verklaring is opgenomen in hoofdstuk 8 van de bijgevoegde jaarrekening.

Voor de volledigheid van het voorstel, navolgend de ongewijzigde toelichting overeenkomstig de tekst van het AB-voorstel behandeld op 6 mei 2020:

Inhoudelijke toelichting

Uit onderstaande tabel blijkt dat het boekjaar 2019 is afgesloten met een negatief resultaat van € 2.761.316 (bedrag is in de tabel in duizendtallen getoond).

(Bedragen x €1.000)	Jaarrekening 2019	Bijgestelde begroting 2019	Vershil	Vershil in %	Oorspronk. begroting 2019
Kapitaallasten	25.891	26.140	-249	-1,0%	26.340
Personeelslasten	17.715	18.551	-836	-4,5%	15.730
Goederen en diensten van derden	34.263	30.042	4.221	14,1%	31.911
Bijdragen aan derden	515	479	36	7,5%	69
Toevoeging aan voorzieningen	0	0	0		151
Onvoorzien	0	190	-190		292
Totaal bruto lasten	78.383	75.403	2.980	4,0%	74.493
Eigen baten WBL	5.858	5.638	220	3,9%	4.729
Netto kosten WBL	72.525	69.764	2.761	4,0%	69.764
Bijdrage Waterschap	69.764	69.764	0	0,0%	69.764
Resultaat WBL	-2.761	0	-2.761		0

De bijdrage van het Waterschap Limburg in 2019 bedroeg € 69,76 mln.

De gerealiseerde netto kosten bedragen € 72,52 mln waardoor per saldo een negatief resultaat is bereikt van € 2,76 mln. Het netto exploitatie resultaat in 2019 is sterk negatief beïnvloed door alle aan de slibproblematiek gerelateerde kosten. Zie de onderstaande toelichting bij bijzondere / onvoorziene omstandigheden.

Uitbraak COVID-19 (Corona)

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel bedrijfsvoering aspecten van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen. Zie ook de tekst omtrent risico's onder het kopje weerstandsvermogen (pagina 23) en de tekst bij gebeurtenissen na balansdatum (pagina 38).

Bijzondere / onvoorziene omstandigheden

Diverse problemen met de verwerking én afzet van slib hebben geleid tot verstoringen van de bedrijfsvoering, welke hebben geleid tot meerdere niet begrote exploitatie-effecten. De problematiek werd met name veroorzaakt door:

- Overspannen afzetmarkt voor ontwaterd slib;
- Innamestops bij afnemers slibkorrels;
- Technische problemen slibdroger;
- Extra kosten door externe opslag ontwaterd slib.

De extra kosten die in 2019 zijn ontstaan als gevolg van deze slibproblematiek bedragen € 4,76 mln.

Zonder deze additionele kosten zou het resultaat € 2,00 mln positief zijn geweest.

Zie de onderstaande toelichting:

Kapitaallasten

De kapitaallasten zijn € 0,25 mln = 1,0% lager dan de bijgestelde begroting. De gerealiseerde rentelasten zijn lager dan begroot (€ 0,31 mln) als gevolg van het in 2019 afsluiten van twee langlopende leningen voor een lager bedrag tegen een lager rentepercentage dan begroot. De afschrijvingen zijn beperkt hoger dan begroot (€ 0,06 mln).

Personeelslasten

De personeelslasten zijn € 0,84 mln = 4,5% lager dan de bijgestelde begroting. Binnen de groep personeelslasten zijn de salarissen, sociale lasten etc. lager dan begroot (€ 2,40 mln) door het later dan begroot invullen van vacatures die ontstaan zijn door Operatie Waterkracht.

De eveneens tot de groep personeelslasten gerekende kosten voor inhuur personeel derden zijn hoger dan begroot (€ 1,56 mln) grotendeels ter compensatie van nog niet ingevulde vacatures. Daarnaast heeft inhuur plaatsgevonden voor specifieke expertise.

Goederen en diensten van derden

Deze kosten zijn exclusief de kosten door de bijzondere omstandigheden € 4,22 mln = 14,1% hoger dan de bijgestelde begroting, waarbij er met name een overschrijding (€ 4,12 mln) is bij de groep overige diensten door derden. De overschrijding binnen deze groep is het gevolg van verstoringen van de bedrijfsvoering door de slijbproblematiek (zie hierboven bijzondere onvoorziene omstandigheden). Daartegen waren de energiekosten lager (€ 0,75 mln) door een positieve afrekening energiebelasting (€ 0,25 mln) over de jaren 2014-2018, lager gasverbruik droger Susteren en hogere eigen opwekking van elektriciteit. Ook hebben we het verlies kunnen beperken door in het verleden ingekochte materialen, welke niet in de voorraad waren opgenomen, alsnog versnelt in de voorraad op te nemen. Dit voor een bedrag van € 0,89 mln.

Bijdragen aan derden

De kosten verbonden aan het verstrekken van bijdragen aan derden zijn € 0,04 mln = 7,5% hoger dan de bijgestelde begroting. Dit betreft bijdragen in het kader van innovatieve ontwikkelingen op gebied van zuiveren en circulariteit aan het project CoRe en Energie & Grondstoffenfabriek.

Toevoegingen aan voorzieningen / onvoorzien

Lagere kosten dan begroot € 0,19 mln. Van de post onvoorzien is € 0,19 mln niet ingezet.

Eigen baten WBL

De eigen baten zijn € 0,22 mln = 3,9% hoger dan de bijgestelde begroting.

Dit is gerealiseerd door meer werkzaamheden voor met name gemeenten; betreft doorberekende hogere onderhoudskosten (€ 0,67 mln). Daarnaast zijn de geactiveerde lasten lager dan begroot (€ 0,45 mln) met name door de lagere geactiveerde personeelslasten, door de later dan begrote invulling van de betreffende vacatures.

Een verdere toelichting treft u aan in het Financieel Jaarverslag zelf.

Beoogd effect in relatie tot strategische doelen en toekomstvisie 2030

Op basis van de uitgevoerde risico-inventarisatie is de gewenste omvang van de algemene reserve (ingesteld om deze risico's te kunnen opvangen) gesteld op € 2,0 mln, overeenkomend met het berekende bedrag verbonden aan de geïnventariseerde risico's.

De daadwerkelijke omvang van de algemene reserve bedraagt € 1,53 mln en is daarmee € 0,47mln lager dan de gewenste omvang.

Bij bestemming van een positief rekeningresultaat kan het algemeen bestuur WBL kiezen voor:

1. Toevoeging van het resultaat aan de algemene reserve tot het voor de algemene reserve vastgestelde maximum van € 2,0 mln.
2. Toevoeging van maximaal € 150.000 van het resultaat aan de innovatie reserve tot het voor de innovatie reserve vastgestelde maximum van € 450.000.

Een hoger dan hiervoor bestemd resultaat wordt regulier afgedragen aan Waterschap Limburg.

Voor het jaar 2019 is sprake van een negatief rekeningresultaat en wordt aan het algemeen bestuur WBL voorgesteld:

1. te besluiten tot een onttrekking aan de algemene reserve van € 1,00 mln. Dit omdat de extra kosten in 2019 worden veroorzaakt door een van de risico's volgens de risico-matrix.
2. Het algemeen bestuur van Waterschap Limburg te vragen om het resterende negatieve rekeningresultaat ad € 1,76 mln aan te vullen; dit vergt een besluit van Waterschap Limburg.

De waarde van de algemene reserve per ultimo 2019 wordt meegenomen als een vaste waarde in de nog vast te stellen Meerjarenraming 2021-2030 / Begroting 2021 voor het Waterschapsbedrijf Limburg.

Risico's

In relatie tot COVID-19 (Corona) is relevant dat het voortbestaan van Waterschapsbedrijf Limburg door de wereldwijde pandemie niet in gevaar komt, omdat WBL is belast met de uitvoering van een overheidstaak met een maatschappelijk belang.

Zie verder de tekst omtrent risico's onder het kopje weerstandsvermogen (pagina 23).

Financiële consequenties

Zie de bovenstaande toelichting.

Communicatie

N.v.t.

Ondernemingsraad

N.v.t.

Evaluatie en borging

N.v.t.

De directeur,

De voorzitter,

ing. E.M. Pelzer MMO

drs. ing. P.F.C.W. van der Broeck

Vastgesteld door het Algemeen Bestuur d.d.

De directeur,

De voorzitter,

ing. E.M. Pelzer MMO

drs. ing. P.F.C.W. van der Broeck



**waterschapsbedrijf
limburg**

water. samen halen we er meer uit

Financieel Jaarverslag 2019





Maria Theresialaan 99
Postbus 1315
6040 KH ROERMOND

T +31 (0)88 842 00 00

E info@wbl.nl

I wbl.nl

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG	5
1 INLEIDING	7
2 SAMENVATTING	9
2.1 De exploitatierekening 2019	9
2.2 Rekeningresultaat 2019	9
2.3 Investerings	12
3 HET WATERSCHAPSBEDRIJF IN 2019	15
3.1 Missie en Visie	15
3.2 Strategisch doel : schoon en ecologisch gezond water	16
3.2.1 Thema: kwaliteitsdoelstelling zuiveren	16
3.2.2 Thema : ontwikkelen en toepassen van innovaties	17
3.3 Strategisch doel : vergroten duurzaamheid	18
3.3.1 Thema : energieneutraal werken / binnen de (afval)waterketen	18
3.3.2 Thema : Hergebruik van grondstoffen en water	18
3.4 Strategisch doel : vergroten maatschappelijke waarde	18
3.4.1 Thema : kostenontwikkeling WBL	18
3.5 Kritische succesfactoren	19
3.5.1 KSF : de organisatie	19
3.5.2 KSF : de bedrijfsmiddelen	19
3.6 Ontwikkelingen sinds vorig begrotingsjaar	20
3.7 Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen	20
3.8 Waterschapsbelastingen	20
3.9 Incidentele baten en lasten	20
3.10 Bedrijfsvoering	20
3.11 Verbonden partijen	20
4 DE FINANCIERING (TREASURY)	21
4.1 Financieringsstatuut	21
4.2 Algemene externe ontwikkelingen	21
4.3 De ontwikkeling in de financierings-, beleggings- en vermogensbehoefte	21
4.4 De ontwikkeling van de renterisiconorm en de kasgeldlimiet	22
4.5 Relatie rentevisie en liquiditeitenbeheer	24
4.6 Schatkistbankieren	24
4.7 De waterschapsfinanciering	24
4.8 Weerstandsvermogen	25
4.9 EMU saldo	25
JAARREKENING	29
5 BALANS EN TOELICHTING	31
5.1 Balans per 31 december 2019	31
5.2 Waarderingsgrondslagen	32
5.3 Wet normering topinkomens	34
5.4 Toelichting Balans	35

6	UITGAVEN NAAR BBP-OPZET	43
6.1	Kosten van de stafeenheden naar BBP-opzet	43
6.2	Lasten na doorberekening van de kosten van overhead	43
6.3	Baten na doorberekening van de kosten van overhead	44
7	EXPLOITATIEREKENING EN TOELICHTING	45
7.1	Exploitatierkening 2019 totaal WBL	45
7.2	Lasten naar soort	46
7.3	Baten naar soort	47
8	CONTROLEVERKLARING	51
9	BIJLAGEN	57
9.1	Bijlage 1: Staat van vaste activa	58
9.2	Bijlage 2: Staat van eigen kapitaal, reserve en voorzieningen	59
9.3	Bijlage 3: Staat van geldleningen	60
9.4	Bijlage 4: Berekening rente-omslagpercentage	61
9.5	Bijlage 5: Kostenverdeelstaat + toelichting	62
9.6	Bijlage 6: Geinventariseerde risico's t.b.v. weerstandsvermogen	65

SharePoint nr. 2019.539693553-508



**waterschapsbedrijf
limburg**
water. samen halen we er meer uit

JAARVERSLAG

1 Inleiding

Ingevolge artikel 103, lid 1, van de Waterschapswet (en de Wet Gemeenschappelijke Regelingen) legt het Dagelijks Bestuur van het Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) ieder jaar verantwoording af over het gevoerde financiële beheer, onder overlegging van de jaarrekening. Overeenkomstig deze wet wordt de jaarrekening aangevuld met het verslag ter zake van de accountant. Het WBL is een Openbaar Lichaam dat per 2004 is opgericht als een Gemeenschappelijke Regeling met per 2017 het Waterschap Limburg (WL) als moederorganisatie.

In de jaarrekening wordt voor het WBL een beeld geschetst van de geplande en gerealiseerde uitgaven voor zowel de exploitatie als de investeringen.

De doelmatigheidsbepalingen van de Waterschapswet zijn ingevuld door het bij de waterschappen ingevoerde BBP-systeem (Beleids- en Beheers Processen). Ook het WBL rapporteert conform dit systeem.

Het Dagelijks Bestuur van het WBL,

de directeur,

ing. E.M. Pelzer MMO

de voorzitter,

drs. ing. P.F.C.W. van der Broeck



2 Samenvatting

In dit hoofdstuk wordt op hoofdlijnen het resultaat van de exploitatie van Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) op kostensoortenniveau gepresenteerd. Daarnaast zal samenvattend inzicht worden gegeven op de investeringen en worden verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting kort toegelicht.

2.1 DE EXPLOITATIEREKENING 2019

Rekeningresultaat en de bijgestelde begroting

Na vaststelling van de bestuursbegroting (oorspronkelijke begroting) heeft het Algemeen Bestuur (AB) diverse begrotingswijzigingen vastgesteld. Per saldo is de bijdrage van het Waterschap Limburg (WL) hierdoor niet gewijzigd.

Begrotingswijzigingen 2019 (Bedragen in € 1000)	Oorspr. Begroting	Werkbegroting	Mutaties 1e kwartaal	Mutaties 2e kwartaal	Mutaties 3e kwartaal	Mutaties 4e kwartaal	Bijgestelde begroting
Kapitaallasten	26.340	26.340	-159	0	0	-41	26.140
Lasten units	48.153	48.153	1.170	99	-112	-48	49.262
Eigen baten	4.729	4.729	922	99	-112	0	5.638
Bijdrage Waterschap	69.764	69.764	89	0	0	-89	69.764
Resultaat	0	0	0	0	0	0	0

Doordat voor de aangegeven begrotingswijzigingen al besluitvorming door het AB heeft plaatsgevonden, worden deze niet meer afzonderlijk toegelicht en wordt de onderhavige jaarrekening vergeleken met de bijgestelde begroting. Dit in overeenstemming met de toetsing in het kader van de begrotingsrechtmatigheid.

2.2 REKENINGRESULTAAT 2019

Rekeningresultaat 2019 : toelichting op kostensoortniveau

Het boekjaar 2019 is afgesloten met een negatief resultaat van € 2,76 mln.

(Bedragen x €1.000)	Jaarrekening 2019	Bijgestelde begroting 2019	Vershil	Vershil in %
Kapitaallasten	25.891	26.140	-249	-1,0%
Personeelslasten	17.715	18.551	-836	-4,5%
Goederen en diensten van derden	34.263	30.042	4.221	14,1%
Bijdragen aan derden	515	479	36	7,5%
Toevoeging aan voorzieningen	0	0	0	
Onvoorzien	0	190	-190	
Totaal bruto lasten	78.383	75.403	2.980	4,0%
Eigen baten WBL	5.858	5.638	220	3,9%
Netto kosten WBL	72.525	69.764	2.761	4,0%
Bijdrage Waterschap	69.764	69.764	0	0,0%
Resultaat WBL	-2.761	0	-2.761	

Bijzondere / onvoorziene omstandigheden

Diverse problemen met de verwerking én afzet van slib heeft geleid tot verstoringen van de bedrijfsvoering, welke hebben geleid tot meerdere niet begrote exploitatie-effecten. De problematiek werd met name veroorzaakt door:

Overspannen afzetmarkt van ontwaterd slib. Voornamelijk veroorzaakt door het sluiten van de Duitse afzetmarkt door onverwacht snelle acties van Duitse waterschappen om te voldoen aan Duitse wetgeving (die in 2029 in werking treedt). Daarnaast staat de afzetmarkt van ontwaterd slib onder druk door het deels uitvallen van AEB (afval energiebedrijf) in Amsterdam. In buurlanden België en Duitsland is eveneens sprake van een overspannen afzetmarkt.

Afzet slibkorrels. Er was sprake van verschillende innamestops bij de afnemer van slibkorrels. Deze waren onvoorzien en zijn verschillend van oorzaak met gedwongen stilstand van de droger tot gevolg. Om verdere opslag in duwboten zoveel als mogelijk te voorkomen, heeft WBL de afnemer van ontwaterd slib bereid gevonden, tegen een hoger tarief, additioneel ontwaterd slib af te nemen.

Werking droger. De slibdroger is in 2018 gerenoveerd maar had te kampen met meerdere problemen (technische problemen, samenstelling slibaanvoer, omgevingstemperatuur) waardoor de beoogde 100% benutting van de productiecapaciteit niet is gehaald. Door inzet op een intensivering van de bedrijfsvoering heeft er ondanks de problemen een groei plaatsgevonden naar 60.000 ton verwerkt slib.

Problemen slibontwatering. Tijdens onderhoudswerkzaamheden en calamiteiten was het noodzakelijk gebruik te maken van externe inhuur van slib ontwateringsmachines.

Externe opslag ontwaterd slib. De vermelde problemen hebben, ondanks de vele inspanningen, geleid tot een voorraad aan slib die gezien de overspannen markt niet direct verwerkt kon worden. Dit heeft geresulteerd in tijdelijk moeten opslaan in duwboten. Deze duwboten zijn in de loop van het jaar met voorrang boven andere slibproducenten leeggemaakt. Echter, deze voorrang werd alleen gegeven omdat er een hogere projectprijs per ton ontwaterd slib wordt betaald. Aangezien de grootste kostenpost het afhuren van de duwboten betreft is voorrang gegeven deze zo snel als mogelijk leeg te maken. De verwerkingskosten en het extra transport veranderen daar niet door.

De extra kosten die in 2019 zijn ontstaan als gevolg van deze slibproblematiek bedragen € 4,76 mln.

Uitbraak COVID-19 (Corona)

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel bedrijfsvoering aspecten van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.

Kapitaallasten

De kapitaallasten zijn 1,0% lager dan de bijgestelde begroting (€ 0,25 mln.). De gerealiseerde rentelasten zijn lager dan begroot (€ 0,31 mln.) als gevolg van het in 2019 afsluiten van twee langlopende leningen voor een lager bedrag tegen een lager rentepercentage dan begroot. De afschrijvingen zijn beperkt hoger dan begroot (€ 0,06 mln.).

Personeelslasten

De personeelslasten zijn 4,5% lager dan de bijgestelde begroting (€ 0,84 mln.). De salarissen, sociale lasten, overige personeelslasten eigen personeel en voormalig personeel en bestuur zijn lager dan begroot (€ 2,40 mln.) doordat vacatures die ontstaan zijn door **Operatie Waterkracht** (nog) niet ingevuld zijn.

De kosten begroot voor inhuur personeel derden zijn hierdoor hoger dan begroot (€ 1,56 mln.). Hieronder valt ook de inhuur van specifieke expertise.

Met 'Operatie Waterkracht' hebben we een nieuwe basis gelegd voor onze organisatie. Met deze organisatieverandering willen we onze innovatiekracht, onze executiekracht en samenwerking met ketenpartners verder versterken en uitgroeien naar een meer flexibele, wendbare, robuuste en toekomstbestendige organisatie. Daarmee zijn we meer dan ooit klaar voor de toekomst en uitstekend in staat om handen en voeten te geven aan de uitvoering van onze toekomstvisie. De kern van de verandering is dat we van een taakgerichte naar een procesgerichte organisatie gaan. De kracht van procesgericht werken ligt in het denken vanuit de samenhang met als kernwaarden: ondernemerschap, klantgerichtheid en vakmanschap.

Goederen en diensten van derden

Deze kosten zijn 14,1% hoger dan de bijgestelde begroting (€ 4,22 mln.), waarbij er met name een overschrijding is bij de groep overige diensten door derden (€ 4,12 mln.). Deze overschrijdingen zijn het gevolg van de verstoringen van de bedrijfsvoering door de slijbproblematiek (zie hierboven bijzondere onvoorziene omstandigheden). Daartegen waren de energiekosten lager (€ 0,75 mln.) door een hogere teruggave energiebelasting (€ 0,25 mln.) over de jaren 2014-2018, lager gasverbruik droger Susteren en hogere eigen opwekking. Ook hebben we het verlies kunnen beperken door in het verleden ingekochte materialen, welke niet in de voorraad waren opgenomen, alsnog versnelt in de voorraad op te nemen. Dit voor een bedrag van € 0,89 mln.

Bijdragen aan derden

De kosten verbonden aan het verstrekken van bijdragen aan derden zijn 7,5% hoger (€ 0,04 mln.) dan de bijgestelde begroting. Dit betreft bijdragen in het kader van innovatieve ontwikkelingen op gebied van zuiveren en circulariteit aan het project CoRe en Energie & Grondstoffenfabriek.

Toevoegingen aan voorzieningen / onvoorzien

Deze zijn er in 2019 niet geweest.

Eigen baten WBL

De eigen baten zijn 3,9% hoger dan de bijgestelde begroting (€ 0,22 mln.). Dit is gerealiseerd door meer werkzaamheden voor met name gemeenten (€ 0,67 mln.). Daarnaast zijn de geactiveerde lasten lager dan begroot (€ 0,45 mln.).

In onderstaande tabel worden de resultaten vergeleken met 2018.

(Bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2018	Vershil
Kapitaallasten	25.891	25.840	51
Personeelslasten	17.715	16.447	1.268
Goederen en diensten van derden	34.263	32.334	1.929
Bijdragen aan derden	515	65	450
Toevoeging aan voorzieningen	0	-101	101
Totaal bruto lasten	78.383	74.585	3.798
Eigen baten WBL	5.858	6.302	-444
Netto kosten WBL	72.525	68.283	4.242
Bijdrage Waterschap	69.764	68.344	1.420
Resultaat WBL	-2.761	61	-2.822

Rekeningresultaat 2019 t.o.v. 2018

De bijdrage van het WL in 2019 is ten opzichte van 2018 verhoogd met € 1,42 mln. Ondanks deze verhoogde bijdrage van het WL is het resultaat uitgekomen op € 2,76 mln. negatief met name door de slibproblematiek. Zonder de slibproblematiek was het resultaat € 2,00 mln. positief. Daarnaast is er ook een stijging van de inhuurkosten van personeel omdat we de begrote toename van het aantal FTE niet hebben kunnen realiseren waardoor per saldo de personeelslasten stijgen.

2.3 INVESTERINGEN

Bij de vaststelling in augustus 2018 van de Meerjarenraming 2019-2028 en Begroting 2019, werden de netto projectuitgaven in 2019 geraamd op € 49,52 mln. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de projecten met de grootste wijzigingen in het investeringsbudget :

MIP 2019 (onderdeel MJR 2019-2028, besluitvorming 29-8-2018)	Bedrag x € 1 mln.
Oorspronkelijk investeringsbudget 2019	49,52
	Mutaties
Verduurzaming / vergroening kantoor	-3,67
RWZI Susteren	-2,56
Westelijke Mijnstreek, transportsysteem	-2,00
Transportleiding Daalakker-rwzi Roermond	-1,14
Leiding Simpelveld-Wijlre	-1,00
Overige wijzigingen, totaalbedrag	-1,62
Investeringsbudget 2019 na wijzigingen o.b.v. bestuursbesluiten	37,51

Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

De werkelijke uitgaven in 2019 zijn € 1,07 mln. lager dan het bijgestelde investeringsniveau van € 37,51 mln.

De volgende tabel geeft een overzicht van de verschillen tussen geraamde en gerealiseerde uitgaven in 2019.

Code Omschrijving	Rekening	Bijgestelde Begroting	Oorspr. Begroting	Rekening
(Bedragen x € 1.000)	2019	2019	2019	2018
Instandhouding zuiveringstech.werken	31.433	30.961	46.172	14.124
Transportsysteem	2.376	3.565	5.900	896
Zuiveringsinstallaties (van rioolwater)	27.221	26.031	39.685	9.776
Slibontwateringsinstallaties	854	509	587	982
Slibdrogers	982	856	0	2.469
Nieuwe ontwikkelingen zuiveringstechn.werken	3.610	4.030	3.045	9.648
Transportsysteem	390	407	1.195	70
Zuiveringsinstallaties (van rioolwater)	3.128	3.534	1.850	9.535
Waterketenactiviteiten	92	89	0	43
Overige investeringen	1.594	2.839	300	1.911
Automatisering	1.096	1.478	0	1.496
Dienstvoertuigen	0	875	300	106
Kantoorgebouw	490	446	0	310
Waterketenactiviteiten	8	40	0	0
Bruto investeringsuitgaven	36.637	37.830	49.517	25.683
Subsidies op investeringen	201	320	0	0
Totaal netto investeringsuitgaven	36.436	37.510	49.517	25.683

Het werkelijke uitgavenniveau in 2019 is lager dan begroot, hetgeen een gevolg is van diverse onder- en overschrijdingen op projectniveau.

In de categorie bestuursrelevante projecten (projecten groter gelijk € 2,5 mln.) is het totaal van de uitgaven € 0,22 mln. lager dan gepland, bestaande met name uit:

- Hogere uitgaven ad € 0,23 mln. op project KRW Weert.
Op een totale uitgave van ca. € 18 mln. in 2019 is deze afwijking marginaal te noemen;
- Lagere uitgaven ad € 0,40 mln. op project WBL-breed toepassen van zonnepanelen;
- Hogere uitgaven ad € 0,11 mln. op project verduurzaming/vergroening kantoorgebouw.

In de categorie niet bestuursrelevante projecten is het totaal van de uitgaven € 0,85 mln. lager dan gepland.

In 2019 is ca. € 0,12 mln. minder aan subsidies c.q. bijdragen van derden op projecten ontvangen dan geraamd.



3 Het Waterschapsbedrijf in 2019

WBL kent één programma zuiveren en één kostendrager zuiveringsbeheer. Deze worden in dit hoofdstuk toegelicht.

3.1 MISSIE EN VISIE

Het WBL is een bedrijfsmatige organisatie met de kerntaken transporteren en zuiveren afvalwater en verwerken van slib.

De **missie** van het WBL luidt als volgt:

Zoveel mogelijk uit water halen, met als slogan: **Water. Samen halen we er meer uit !**

Gezuiverd water en het residu geven wij een nieuwe bestemming waardoor we een fundamenteel verschil maken in de samenleving en het ecosysteem.

De **visie** van het WBL geeft weer hoe het WBL wil worden herkend:

Wij streven ernaar met het zuiveren van water de wereld om ons heen gezonder en duurzamer te maken. Wij bieden de beste werkomgeving voor mensen die deze passie delen en samen bieden we onze ketenpartners ongekende meerwaarde.

Met als **ambitie**:

Het meest bewonderde grondstoffen, energie en waterketenbedrijf van Nederland worden door creativiteit, inventiviteit en hoge performance.

Algemene gegevens WBL-infrastructuur en prestatiegegevens :

	2019	2018
Technische infrastructuur WBL		
- aantal rioolwaterzuiveringsinstallaties	17	17
- aantal slibontwateringsinstallaties (1)	7	7
- aantal slibvergistingsinstallaties (2)	9	9
- aantal slibdrooginstallaties	1	1
- aantal rioolgemalen in gebruik (3)	139	142
- aantal km in gebruik zijnde transportleiding (4)	540	540
Relevante prestatiegegevens		
- m ³ getransporteerd afvalwater (x 1.000) (5)	143.745	132.337
- totaal verwijderde i.e.'s (x 1.000) (6)	1.601	1.615
Onderhoud voor externe klanten		
- aantal IBA's voor gemeenten	538	538
- aantal gemalen voor gemeenten (7)	776	771

(1) inclusief Abdissenbosch

(2) waarvan 1 met slibhydrolyse

(3) het aantal rioolgemalen 2019 is excl. Buitendienst- en participatiegemalen en in 2018 is dat incl.

(4) het aantal transportleidingen is excl. Buitendienst leidingen

- (5) de hoeveelheid getransporteerd afvalwater is afhankelijk van o.a. regen
- (6) het verschil in verwijderde i.e.'s heeft te maken met normale fluctuaties in aanvoer en het verwijderingsrendement van de rwzi's (i.e. = inwonerequivalent)
- (7) minigemalen en rioolgemalen

Om de missie, visie en ambitie te realiseren zijn strategische doelen bepaald en per doel relevante thema's benoemd. Voor het meetbaar sturen en verantwoorden zijn per thema Kritieke Prestatie Indicatoren (KPI's) gehanteerd, waarmee de (beoogde) effecten van de inspanningen en maatregelen worden gevolgd. Tijdens het jaar is per kwartaal omtrent de prestaties resp. de voortgang gerapporteerd.

3.2 STRATEGISCH DOEL : SCHOON EN ECOLOGISCH GEZOND WATER

3.2.1 Thema: kwaliteitsdoelstelling zuiveren

Wat is er bereikt?

Conform het Activiteitenbesluit wordt gestuurd op per zuiveringsinstallatie individueel gestelde normen. Voor 2 van de 17 zuiveringsinstallaties kan het zuiveringsresultaat nog niet objectief worden bepaald. Omdat sprake is van nieuwe normen. Voor de locaties Roermond en Weert geldt een nieuwe normering die pas in 2020 officieel kan worden getoetst.

De status eind 2019 voor de overige 15 zuiveringsinstallaties is als volgt:

- Op basis van de gevalideerde gegevens tot en met december hebben deze zuiveringen voldaan aan de streefwaarden voor fosfaatverwijdering;
- Het jaargemiddelde voor stikstofverwijdering is bij rwzi (rioolwaterzuiveringsinstallatie) Gennep en rwzi Wijlre overschreden. Beide rwzi's kunnen op basis van een externe oorzaak (lozingen) niet voldoen aan de vereiste norm voor stikstofverwijdering. Het bepalen of een lozer voldoet aan de verleende lozingsvergunning en vaststellen van de mogelijke impact van extra lozingen op het oppervlaktewater behoort niet tot de taken van het WBL. Voor beide locaties geldt dat hieromtrent nauw contact plaatsvindt met het bevoegd gezag.
- Getoetst aan de normen voor chemisch zuurstofverbruik, biochemisch zuurstofverbruik en onopgeloste bestanddelen, is bij 2 van de 15 zuiveringen een tijdelijke overschrijding (1 voor onopgeloste bestanddelen en 1 voor biochemisch zuurstofverbruik) geconstateerd. Bij beoordeling van de betreffende rapportage door het bevoegde gezag is vastgesteld dat geen overschrijding van de verleende vergunningen heeft plaatsgevonden.
- KRW-maatregelen: alle installaties zijn tijdig aangepast voor en voldoen aan de per zuivering gestelde KRW-normen.
- Voor de realisatie van de afnameverplichting hebben WL-WBL gezamenlijk een redeneerlijn ontwikkeld die uitgaat van effectgericht in plaats van normgericht denken en handelen. De planning voor het maken van afnameafspraken is afgestemd met betrokken partijen en is eind 2019 toegezonden aan de stuurgroep en aan WL.
- Verwachting is dat de periode tot en met 2022 nodig is om de redeneerlijn toe te passen en afnameafspraken met gemeenten te maken. De hieruit voortvloeiende maatregelen voor WBL worden voor eind 2027, gekoppeld aan de termijn voor het behalen van de waterkwaliteitsdoelen van de KRW, uitgevoerd. Na effectuering van de redeneerlijn zal het percentage voldoen aan de afnameverplichting stijgen met het streven om 100% te voldoen.

Wat is er gedaan?

- September 2019 is de nieuwe biologische zuivering Weert in gebruik genomen. Nieuwbouw heeft plaats gevonden volgens Verdygo-concept en met gebruik van Nereda-technologie voor het zuiveringsproces.
- Voor de renovatie en aanpassing van de rwzi's Stein en Panheel zijn in de 2^e helft van het jaar uitvoeringskredieten toegekend. Ook Stein en Panheel worden aangepast volgens het Verdygo-concept met gebruik van Nereda-technologie. Daardoor wordt bijgedragen aan de

nagestreefde transitie in de infrastructuur waarbij onder andere is gesteld dat het Verdygo-concept in 2030 bij 75% van de zuiveringen is geïntroduceerd en bij tenminste 2 zuiveringen volledig is uitgevoerd.

- Evenals in 2018 had WBL in 2019 te kampen met slibproblematiek. Door de nog niet optimale werking van de slibdroger kon een grote hoeveelheid ontwaterd slib niet worden verwerkt in de droger en moest extra worden afgezet. De problematiek werd met name veroorzaakt door het moeten opslaan van ontwaterd slib in duwboten, vanwege het ontbreken van afzetmogelijkheden door een overspannen afzetmarkt van ontwaterd slib binnen Nederland. Dit werd nog eens versterkt door het sluiten van de Europese grenzen voor o.a. het exporteren van slib.

3.2.2 Thema : ontwikkelen en toepassen van innovaties

Wat is er bereikt?

Om de ambities van WBL en WL (o.a. uit de Toekomstvisie waterzuiveren en waterketen 2030) te kunnen realiseren zijn en worden de innovatieve ontwikkelingen op technologisch vlak gevolgd en (indien relevant) onderzocht op toepasbaarheid en haalbaarheid voor het WBL. De ontwikkelingen worden daartoe getoetst aan het DANK-principe (Duurzaamheid, Arbeidsbeleving, Netto kosten en Kwaliteit).

Wat is er gedaan?

De innovatieve ontwikkelingen zijn afkomstig van nationale of internationale nieuwsbrieven, internet, congressen/symposia, onderzoeken door de STOWA of andere waterschappen en van onderzoeken door WBL-medewerkers.

De volgende ontwikkelingen tot participatie resp. een proef bij WBL zijn opgetreden:

- Doordat de benodigde externe bijdrage pas laat is ontvangen, is de proef met poederkool-dosering in Nereda installatie Simpelveld doorgeschoven naar 2020. Deze proef is gericht op het leveren van een bijdrage aan onderzoek naar aanvullende zuiveringsmethoden voor de verwijdering van geneesmiddelen en andere microverontreinigingen in het watersysteem. De resultaten worden in Stowa-rapportages vastgelegd.
- WBL draagt bij aan het landelijk CoRe-project. De essentie van CoRe Water is de scheiding van water en vervuiling door middel van een innovatieve membraantechnologie in plaats van biologische afbraak van vervuiling. Het betreft een sterk vernieuwende aanpak van de behandeling van afvalwater en beoogt:
 - hergebruik van water en waardevolle grondstoffen te bewerkstelligen
 - emissies van broeikasgassen te verminderen
 - de emissie van geneesmiddelen sterk te reduceren en
 - modulaire bouwwijze te stimuleren.
- Daarnaast is in 2019 besloten tot het ook na 2021 openhouden van de rwzi Simpelveld (minimaal t/m 2028). Hierdoor worden de kwaliteitsdoelen in de Eyserbeek en de winningsputten Roodborn van WML tegen lagere kosten gehaald dan bij het bestaande besluit tot clustering van rwzi Simpelveld met rwzi Wijlre. Argument is ook dat de rwzi Simpelveld een zeer geschikte proeftuinlocatie is voor innovatieve technologieën.

3.3 STRATEGISCH DOEL : VERGROTEN DUURZAAMHEID

3.3.1 Thema : energieneutraal werken / binnen de (afval)waterketen

Wat is er bereikt?

Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) heeft de ambitie om '100% energieneutraal te zijn in 2025 door een duurzamere bedrijfsvoering met lagere kosten voor de Limburgse burger'. Momenteel heeft WBL al maatregelen getroffen om 40% van het totale energieverbruik duurzaam op te wekken. Door het nemen van "reguliere" energiebesparingen bij vervangings- of renovatieprojecten en een aantal kleinere energieprojecten zal dit tot 2025 gestaag groeien tot ca. 58%.

Wat is er gedaan?

- Het project WBL-breed toepassen van zonnepanelen is in 2019 afgerond. Gebleken is dat met de zonnepanelen meer energie is opgewekt dan aanvankelijk geraamd.
- Een vervolgproject zonnepanelen fase 2 is in voorbereiding.

3.3.2 Thema : Hergebruik van grondstoffen en water

Wat is er bereikt?

In de 'Toekomstvisie waterzuiveren en waterketen 2030' van WL is het streven naar circulariteit opgenomen. Dit te verwezenlijken door optimale terugwinning van grondstoffen op de rwzi's. Zo wil WL het voortouw nemen in de transitie naar een circulaire economie.

Wat is er gedaan?

De waterschappen in Nederland zijn al geruime bezig met onderzoek naar het terugwinnen van grondstoffen uit afvalwater en slib. Van grondstoffen die uit afvalwater teruggewonnen worden is het volume initieel vaak nog (te) beperkt om de markt ketens goed tot ontwikkeling te laten komen. Met betrekking tot het terugwinnen van grondstoffen zijn de ontwikkelingen gevolgd. Zie ook de deelname in het CoRe-project.

3.4 STRATEGISCH DOEL : VERGROTEN MAATSCHAPPELIJKE WAARDE

3.4.1 Thema : kostenontwikkeling WBL

Zie hiertoe de paragraaf 2.1 en hoofdstukken 5 en 6.

3.4.1.1 Thema : Samenwerking in de gouden driehoek

Wat is er bereikt?

In de toekomstvisie Waterketen en waterzuiveren 2030 is bepaald dat WL/WBL positief staat tegenover samenwerking in de waterketen waar dat kansrijk is voor onze doelstellingen. Het WBL staat positief ten opzichte van de intensivering van de operationele samenwerking tussen WBL, gemeenten en WML.

Middels de "Samenwerkingsovereenkomst WML-WBL" wordt gezamenlijke verantwoordelijkheid gepakt voor verdere intensivering van de (operationele) samenwerking in de brede waterketen, samen met WL en gemeenten.

In het geval van operationele samenwerking tussen WBL en gemeenten is feitelijk sprake van dienstverlening door WBL in opdracht van gemeenten tegen een kostendekkende vergoeding.

WBL voert deze dienstverlening uit op basis van een gespecificeerde opdracht van de gemeente en factureert hiervoor een kostendekkende vergoeding.

Wat is er gedaan?

Onderhanden is en blijft het verder verdiepen van de op korte en middellange termijn kansrijke thema's Beheer & Onderhoud, Meten Data Rekenen, Communicatie en Innovatie vanuit het uitgangspunt van een gezamenlijke aansturing en de daarbij passende samenwerkingsvorm.

3.5 KRITISCHE SUCCESFACTOREN

3.5.1 KSF : de organisatie

Wat is er bereikt?

Het organisatie ontwikkeltraject Operatie Waterkracht heeft geleid tot het wijzigen van de hoofdstructuur van het Waterschapsbedrijf Limburg per 1 januari 2019.

De hoofdstructuur is gewijzigd van een indeling in units naar een indeling in sectoren. De volgende sectoren worden onderscheiden:

- sector Strategie en Innovatie (bepalen);
- sector Operatie en Onderhoud (doen);
- sector Bedrijfsondersteuning (ondersteunen).

Wat is er gedaan?

Per 1 januari 2019 is gestart met het tweejarig implementatietraject van operatie waterkracht. Operatie waterkracht heeft als doel de organisatie stap voor stap klaar te maken om invulling te geven aan de ambities uit de toekomstvisie 'Waterzuiveren en Waterketen 2030', het bestuursprogramma en daarvan afgeleid de opdracht van WL aan WBL. De verandering van de organisatie (structuur, cultuur, functies, mensen) en de transitie van taakgericht naar procesgericht werken vond en vindt plaats onder het 24/7 borgen van de bedrijfsvoering. Dit traject ging gepaard met vele in te vullen vacatures welke voor een groot deel eerst in de loop van het jaar 2019 konden worden ingevuld.

3.5.2 KSF : de bedrijfsmiddelen

Wat is er bereikt?

- De infrastructuur van WBL (ten behoeve van transporteren, zuiveren en slibverwerking) voldoet aan de effluenteisen, afnameverplichting en veiligheid.
- In Susteren is een centraal magazijn gerealiseerd en daartoe is de voorraadmodule in Maximo ingericht. Hiermee wordt een efficiency slag doorgevoerd voor ontvangst, uitgifte, registratie, veilige inzetbaarheid en (her)gebruik van goederen.

Wat is er gedaan?

Het planmatig onderhoud gericht op betrouwbaarheid en beschikbaarheid van alle installatieonderdelen, is conform uitgevoerd.

De rwzi Weert is ingrijpend aangepast en getransformeerd tot een biologische zuivering volgens de Verdygo-methode. Dit nieuwe type rwzi breekt met het verleden. Deze installatie is bovengronds gebouwd met standaardmodules, waardoor we flexibel kunnen inspelen op klimaatverandering, demografie en ontwikkelingen in zuiveringstechniek.

3.6 ONTWIKKELINGEN SINDS VORIG BEGROTINGSJAAR

Hiervoor verwijzen wij naar paragraaf 3.1 en verder.

3.7 ONTTREKKINGEN AAN OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES EN VOORZIENINGEN

Hiervoor verwijzen wij naar bijlage 2 voor de staat van eigen kapitaal, reserve en voorzieningen.

3.8 WATERSCHAPSBELASTINGEN

Deze paragraaf is voor WBL niet van toepassing.

3.9 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Er zijn over 2019 geen incidentele baten en/of lasten geïdentificeerd.

3.10 BEDRIJFSVOERING

Voor een toelichting op de bedrijfsvoering verwijzen wij naar de hoofdstukken 3.2 tot en met 3.4.

3.11 VERBONDEN PARTIJEN

WBL kent één verbonden partij, namelijk Verdygo B.V. met het doel het exploreren en exploiteren van kennis.

4 De Financiering (treasury)

4.1 FINANCIERINGSSTATUUT

Met ingang van 2009 zijn wijzigingen opgetreden in de Wet FIDO (financiering decentrale overheden) en in de RUDDO (regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden). Voor het WBL was dit in 2010 reden om een nieuw financieringsstatuut op te stellen, gebaseerd op het landelijke concept-model. De treasury paragraaf kent een aantal voorgeschreven onderwerpen. In 2017 heeft een herbeoordeling plaatsgevonden van het vigerende financieringsstatuut uit 2010; de daaruit volgende wijzigingen hebben 1-1-2018 als ingangsdatum. De treasury paragraaf van de Jaarrekening wordt gebruikt om de uitvoering te toetsen.

4.2 ALGEMENE EXTERNE ONTWIKKELINGEN

De Nederlandse economie is in 2019 met 1,7% gegroeid tegen 2,5% in 2018.

De lagere groei ligt in lijn met de verslechterde internationale economische ontwikkelingen. Dit komt enerzijds door een stijging in uitgaven van consumenten (1,4%) en investeringen van bedrijven (stijging van 5,3%). Internationale handelsspanningen waren ook in Nederland te merken. Het handelssaldo had een negatieve bijdrage. De uitvoer van goederen en diensten groeide met 2,6%, maar de invoer groeide harder met 3,2%.

Het Amerikaanse handelsbeleid en de Brexit vormden in 2019 de belangrijkste risico's voor de Nederlandse economie. Een binnenlands risico is de stikstof- en PFAS-problematiek.

De arbeidsmarkt is aan het einde van 2019 opnieuw krappere geworden. Het aantal vacatures steeg en de werkloosheid daalde licht. Het aantal banen nam toe. Eind 2019 zijn er per honderd werklozen 92 vacatures.

4.3 DE ONTWIKKELING IN DE FINANCIERINGS-, BELEGGINGS- EN VERMOGENSBEHOEFTE

In de oorspronkelijke begroting 2019 van het WBL werd een financieringsbehoefte berekend van € 42,3 mln., te financieren middels langlopende geldleningen tegen een verwacht renteniveau van 2,0%. Navolgende tabel toont aan hoe de financieringsbehoefte zich in werkelijkheid ontwikkelde.

Bedragen x € 1 mln.	begroot	realisatie
Investeringen	49,5	36,4
Aflossingen	14,4	14,2
Afschrijvingen	-21,6	-21,6
Kapitaalbehoefte	42,3	29,0

Ter dekking van de kapitaalbehoefte zijn in 2019 twee vaste geldleningen aangetrokken:

- per 10 juli 2019 is een lening ad € 14,5 mln. aangetrokken tegen 0,195 % rente met een looptijd van 15 jaar en lineair af te lossen. Deze lening is specifiek bedoeld voor duurzame investeringen, in casus de financiering van het project zonnepark/zonnepanelen;
- per 17 december 2019 is een lening ad € 24,0 mln. aangetrokken tegen 0,433 % rente met een looptijd van 20 jaar en lineair af te lossen.

Daarmee is ook de rekening courant stand verlaagd van € 12,7 mln. per 1-1-2019 naar € 3,2 mln. per 31-12-2019.

4.4 DE ONTWIKKELING VAN DE RENTERISICONORM EN DE KASGELDLIMIET

De regels voor een juiste toepassing van het aantrekken van vreemd vermogen zijn vastgelegd in de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido). Deze wet heeft als doel een solide financiering en kredietwaardigheid van decentrale overheden te bevorderen en in stand te houden. Om deze doelstellingen te kunnen toetsen hanteert de wet twee instrumenten:

- De renterisiconorm. Deze heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering van de vaste schuld te beheersen. Hoe meer de aflossingen van vaste geldleningen in de tijd gespreid zijn, hoe minder kwetsbaar de organisatie is voor renteschokken bij herfinanciering. In de gewijzigde wet FIDO wordt de renterisiconorm als een percentage van de omzet gedefinieerd: het totaal van verplichte aflossingen en renteherzieningen mag niet meer bedragen dan 30% van het begrotingstotaal bij aanvang van betreffend jaar. Het WBL beperkt het renterisico door tenminste 1x per jaar vaste geldleningen op te nemen met een lineair aflossingsregime.
- De kasgeldlimiet. Bij deze gaat het om het inperken van renterisico's op korte schulden. De voor het WBL toegestane netto korte schuld als gemiddelde per kwartaal bedraagt maximaal 23% van het begrotingstotaal.

Begrotingstotaal (bijgesteld)	75,4
Renterisico	
-norm (30 %)	22,6
-aflossingen	-21,6
Kasgeldlimiet	
-norm (23 %)	-17,3
-maximaal tekort (zie grafiek)	-16,6

(Bedragen x € 1 mln.)

Bovenstaande tabel toont aan dat het WBL in 2019 zowel bij het renterisico als bij de kasgeldlimiet binnen de norm is gebleven.

De opvallende mutaties in de grafiek zijn het gevolg van:

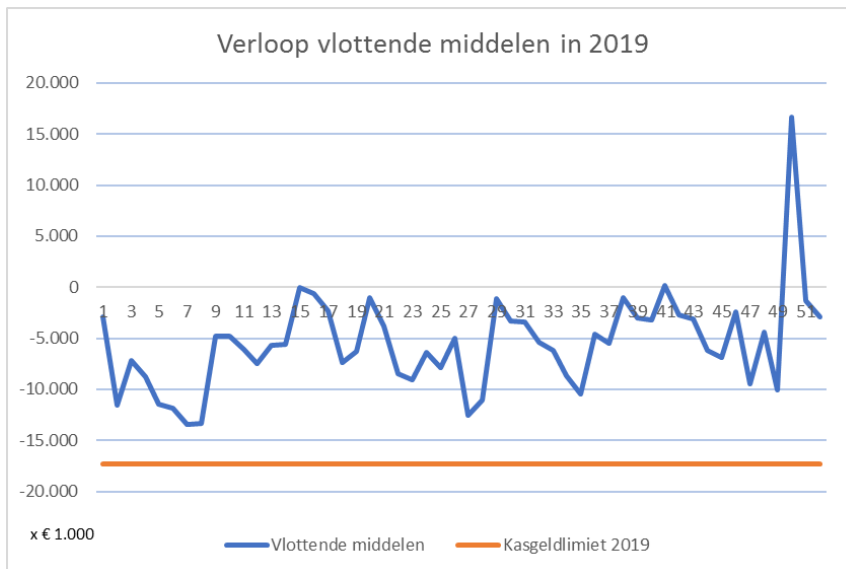
- In week 9 is de exploitatiebijdrage van het WL over de maanden januari en februari gelijktijdig ontvangen;
- In week 29 is de geldlening ad € 14,5 mln. opgenomen;
- In week 50 is de nieuwe geldlening ad € 24,0 mln. opgenomen;
- In week 51 is een kasgeldlening ad € 12,0 mln. terugbetaald en zijn enkele grote facturen betaald.

In 2019 heeft het WBL diverse kortlopende kasgeldleningen afgesloten:

Kasgeldnr.	Verstrekker	Ingangsdatum	Bedrag	Einddatum
1025666	NWB	11-jan	5,0 mln.	11-feb
1025807	NWB	8-feb	5,0 mln.	8-mrt
1025907	NWB	8-mrt	5,0 mln.	8-apr
1026004	NWB	8-apr	7,0 mln.	8-mei
1026139	NWB	8-mei	9,0 mln.	10-jun
1026226	NWB	10-jun	12,0 mln.	10-jul
1026341	NWB	15-jul	6,0 mln.	15-aug
1026421	NWB	15-aug	6,0 mln.	16-sep
1026536	NWB	16-sep	6,0 mln.	16-okt
1026581	NWB	16-okt	6,0 mln.	18-nov
1026685	NWB	27-nov	12,0 mln.	17-dec
			79,0 mln.	

Voor het aangaan van dergelijke kortlopende leningen geldt de voorwaarde dat deze moeten passen binnen het vigerende treasurybeleid en de daarin afgesproken normen.

Grafische weergave ontwikkeling van vlottende schulden / middelen (per week x € 1.000)



4.5 RELATIE RENTEVISIE EN LIQUIDITEITENBEHEER

De hiervoor weergegeven grafiek toont aan dat het rekening-courantsaldo nagenoeg het gehele jaar 2019 negatief is geweest, maar steeds binnen de norm ad - € 17,3 mln. van de kasgeldlimiet. De laatste jaren wordt een negatief saldo als acceptabel beschouwd. Reden daarvoor is dat de aan 'rood staan' verbonden rentelasten minimaal zijn en, in geval van de kasgeldleningen, zelfs tot rentebaten kunnen leiden.

Renteniveau (cijfers NWB) per financieringsvorm	Rekening- courant	Lening 20 jr lineair
per 01-01-2019	0,00%	1,37%
per 01-04-2019	0,00%	1,13%
per 01-07-2019	0,00%	0,58%
per 01-10-2019	0,00%	0,32%
per 31-12-2019	0,00%	0,57%

De tabel toont aan dat de rente in 2019 verder is gedaald. Het WBL heeft de laatste jaren geen deposito's uitgezet. Voor het uitzetten van deposito's zijn binnen het WBL strikte protocollen van kracht. Het betalingsverkeer door het WBL is vergaand gedigitaliseerd, zodat de geldstromen nagenoeg volledig "online" worden afgewikkeld.

4.6 SCHATKISTBANKIEREN

Hiervoor verwijzen wij naar paragraaf 5.5 vlottende activa.

4.7 DE WATERSCHAPSFINANCIERING

Langlopende geldleningen worden in de regel alleen dan afgesloten als dat past binnen de lange termijn financieringsbehoefte. De keuze voor een lineair aflossingsregime leidt vanzelf tot een gespreide herfinanciering en vermijdt grote renteschokken. Traditioneel wordt het grootste deel van de WBL-activa met lang vreemd vermogen gefinancierd. Ultimo 2019 bedraagt de langlopende schuld van het WBL € 191,2 mln., waaronder € 0,12 mln. financial leaseverplichtingen. Ten opzichte van 2018 is het aandeel langlopende schuld met ruim 4% toegenomen. Onderstaand schema toont hoe de vaste activa per ultimo 2019 zijn gefinancierd.

Financieringswijze	per 31-12-2019	per 01-01-2019
Totaal Activa (Bedragen x € 1.000)	€ 219.543	€ 203.163
Eigen vermogen	€ -1.236 -0,6%	€ 1.525 0,8%
Voorzieningen	€ - 0,0%	€ - 0,0%
Langlopende schulden	€ 191.245 87,1%	€ 169.122 83,2%
Kortlopende schulden	€ 29.535 13,5%	€ 32.517 16,0%

Het totaal van de activa is in 2019 met 8,1% toegenomen door met name investeringen/uitgaven in zuivering technische werken. Als gevolg van het negatieve exploitatiesaldo ad € 2,7 mln. heeft het WBL eind 2019 een negatief eigen vermogen van € 1,2 mln. Aan de hoogte van het eigen vermogen van het WBL zijn voorwaarden verbonden; zie hierna onder “weerstandsvermogen”.

4.8 WEERSTANDSVERMOKEN

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de middelen en mogelijkheden, waarover de organisatie beschikt of kan beschikken, om niet begrote kosten te dekken én alle risico's af te dekken waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. WBL heeft een algemene reserve die financiële draagkracht biedt ter dekking van de geïnventariseerde risico's (overeenkomstig AB besluit). De hoogte van de algemene reserve dient overeen te komen met het bedrag van de geïnventariseerde risico's bij een veronderstelde kans van optreden van 10% voor de categorie middelgrote risico's. De geïnventariseerde risico's worden regelmatig, doch minimaal 2-jaarlijks geëvalueerd en dientengevolge ook de benodigde hoogte van de algemene reserve. Op basis van de laatste berekening van het financiële risico in 2018 is de maximale hoogte van de algemene reserve bepaald op € 2,0 mln. Eind 2019 bedroeg het niveau van de algemene reserve € 1,5 mln. Voor de geïnventariseerde risico's verwijzen wij naar bijlage 6.

Impact Corona

Het voortbestaan van Waterschapsbedrijf Limburg komt door de wereldwijde COVID-19 pandemie niet in gevaar, omdat WBL is belast met de uitvoering van een overheidstaak met een maatschappelijk belang. Het WBL is belast met het zuiveren van afvalwater tot de voor het oppervlakte gestelde kwaliteitsnormen. Afvalwater dat door huishoudens en bedrijven via het rioolstelsel wordt geloosd.

Geconstateerd is dat het virus voorkomt in het geloosde afvalwater. Echter door de STOWA (stichting toegepast onderzoek bij waterbeheer) is kenbaar gemaakt dat virussen altijd in kleine hoeveelheden in het water zitten. Dat is in deze situatie niet meer of minder. Er is geen reden tot extra maatregelen. We moeten altijd veilig en voorzichtig werken. Omdat we de beschermingsmaatregelen volgen uit de Arbo catalogus sector waterschappen, zijn de voorzorgsmaatregelen al alsof het virus erin zat.

Het coronavirus leidt mogelijk tot beperking van de afzetmogelijkheden van zowel gedroogd slib als van het ontwaterd slib. Door het inzakken van de vraag naar cement vanuit de bouwsector kunnen minder gedroogde slibkorrels worden afgezet naar de cement producerende industrie. De productie van de droger wordt daardoor ingeperkt en leidt tot hoger volume aan af te zetten ontwaterd slib, namelijk het ontwaterd slib dat niet meer kan worden gedroogd. Gevolg is dat de noodzaak is toegenomen tot het realiseren van een eigen slibdepot om het tijdelijk wegvallen van de afzetmogelijkheid van ontwaterd slib te kunnen opvangen.

4.9 EMU SALDO

Achtergrond EMU-problematiek

In het kader van een verantwoorde ontwikkeling van de economie en het monetaire stelsel binnen de landen die deelnemen aan de EMU (Economische en Monetaire Unie), zijn in het Verdrag van Maastricht een aantal afspraken gemaakt. Een belangrijke afspraak is dat het EMU-tekort (lees overheidstekort) van een lidstaat niet meer mag bedragen dan 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Het EMU-saldo is opgebouwd uit het totaal van het Rijk, de sociale fondsen, gemeenschappelijke regelingen en de decentrale overheden. Indien de overheden in een jaar meer uitgeven dan ontvangen (op kasbasis) is sprake van een negatief EMU-saldo. Op

basis van de afspraken is de EMU-ruimte voor de decentrale overheden in 2019 t/m 2022 bepaald op 0,4% van het BBP, welke ruimte in overleg nog moet worden onderverdeeld over provincies, gemeenten en waterschappen.

Wet Hof

Europese afspraken over het beheersen van de EMU-saldi (voor begrotingstekort en schuld van de overheid) hebben ertoe geleid dat het Kabinet afspraken maakt met medeoverheden (provincies, gemeenten en waterschappen) met het oog op het Nederlandse EMU-saldo en deze in regelgeving vastlegt. Deze afspraken zijn in de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof) vormgegeven en bevat regels over de begrotingsdiscipline van Rijk en decentrale overheden. De Wet Hof is door de Tweede Kamer op 23 april 2013 vastgesteld en op 10 december 2013 aangenomen door de Eerste Kamer.

In de wet zijn o.a. de volgend afspraken verwerkt:

- Het Rijk stuurt alleen op het EMU-tekort voor alle decentrale overheden gezamenlijk (Provincies, Gemeenten en Waterschappen). Dit heeft tot voordeel dat hogere EMU-tekorten van de ene groep decentrale overheden in een bepaald jaar gecompenseerd kunnen worden door lagere tekorten of overschotten van andere groepen;
- De EMU-ruimte voor de decentrale overheden in 2019 bedraagt 0,4% van het BBP en wordt niet nader verdeeld over de individuele organisaties;
- De Unie van Waterschappen, VNG en IPO hebben uitgesproken dat hiermee naar verwachting voldoende ruimte is voor alle noodzakelijke investeringen, ook om de gezamenlijke ambities uit het IBP te realiseren. Voor de waterschappen gaat het dan met name om klimaatadaptatie, de energietransitie en de circulaire economie

Bij sturing op het EMU-saldo zijn voorbeelden van maatregelen voor de waterschappen onder meer:

- Terugbrengen investeringsniveau;
- Activerings-/afschrijvingstermijn verkorten.

EMU-saldo 2019

In de begroting en het jaarverslag dient het eigen EMU-saldo te worden opgenomen. De moeilijkheid is dat waterschappen, net zoals de andere decentrale overheden, een ander boekhoudstelsel gebruiken dan waarop het EMU-saldo is gebaseerd. De waterschappen hanteren het baten- en lastenstelsel, terwijl het EMU-saldo is gebaseerd op transactiestelsel (lees kasbasis). De informatie ten behoeve van het EMU-saldo moet dan ook een vertaalslag ondergaan.

Verder geldt dat bij de waterschappen de investeringen grote invloed hebben op het EMU-saldo. Omdat het investeringsvolume van de waterschappen aanzienlijk is, hebben de waterschappen meestal een EMU-tekort. Over 2019 heeft het WBL met € 17,5 mln. een negatief EMU-saldo. Dit verschil is het gevolg van het hogere investeringsniveau ten opzichte van de afschrijvingen alsmede het negatieve exploitatiesaldo. In de Regeling Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW) is opgenomen dat in het jaarverslag een specificatie van het EMU-saldo dient te worden opgenomen van het verslagjaar, inclusief de begroting en gewijzigde begroting, en het vorig verslagjaar.

EMU-saldo				
(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2019	Bijgestelde begroting 2019	Oorspr. begroting 2019	Jaarrekening 2018
1 Exploitatiesaldo voor toevoeging/ontrekking aan	-2.761	0	0	1.297
2 Invloed investeringen (zie staat van vaste activa)				
-/- bruto-investeringsuitgaven	36.637	37.830	49.517	25.683
+ investeringssubsidies	201	320	0	0
+ verkoop materiële en immateriële activa	0	0	0	0
+ afschrijvingen	21.634	21.572	21.572	21.373
3 Invloed voorzieningen				
+ toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	0	0	151	0
-/- onttrekkingen aan voorzieningen t.b.v. exploitatie	0	0	0	101
-/- betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	0	0	0	88
+ eventuele externe vermeerderingen van voorzieningen	0	0	0	0
4 Invloed reserves				
-/- eventuele betalingen rechtstreeks uit reserves	0	0	0	1.236
+ eventuele externe vermeerderingen van reserves	0	0	0	0
5 Deelnemingen en aandelen				
+ boekverlies	0	0	0	0
-/- boekwinst	0	0	0	0
EMU-saldo	-17.563	-15.938	-27.794	-4.438





waterschapsbedrijf
limburg

water. samen halen we er meer uit

JAARREKENING

5 Balans en toelichting

5.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2019

Activa (Bedragen x € 1.000)	31 december 2019	31 december 2018
1. Vaste activa		
1. Immateriële vaste activa	1.353	1.512
2. Materiële vaste activa	178.588	175.174
3. Financiële vaste activa	20	20
4. Immateriële vaste activa in uitvoering	618	204
5. Materiele vaste activa in uitvoering	34.184	23.053
	214.763	199.963
2. Vlottende activa		
1. Vorderingen / Overlopende activa		
1. Verstreckte kortlopende leningen	2	2
2. Vorderingen op gelieerde ondernemingen	479	368
3. Vorderingen op overige debiteuren	1.237	761
4. Overlopende activa	1.234	1.408
5. Voorraden	1.800	643
	4.752	3.182
2. Liquide middelen	29	18
	219.543	203.163
Passiva (Bedragen x € 1.000)	31 december 2019	31 december 2018
3. Eigen vermogen		
1. Algemene reserve	1.525	1.464
2. Reserve innovatie en duurzaamheid	0	0
3. Nog te bestemmen exploitatiesaldo	-2.761	61
	-1.236	1.525
4. Voorzieningen	0	0
	0	0
5. Langlopende schulden		
1. Geldleningen (niet obligatie, niet van overheden)	191.129	168.968
2. Langlopende leaseverplichtingen	116	154
	191.245	169.122
6. Kortlopende schulden / Overlopende passiva		
1. Kortlop.geldleningen / schuld aan kredietinstell	3.367	2.926
2. Schulden aan gelieerde ondernemingen	33	22
3. Schulden aan leveranciers	4.183	9.847
4. Te betalen belastingen / sociale premies	1.102	881
5. Ov.kortlopende schuld / overlopende passiva	20.850	18.840
	29.535	32.516
	219.543	203.163

5.2 WAARDERINGSGRONDSLAGEN

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn overeenkomstig de nieuwe Waterschapswet en de bepalingen van het Besluit Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW). Ten einde het inzicht te vergroten en aan te sluiten op de specifieke situatie van de bedrijfsvoering van WBL wordt in de naamgeving van enige balansposten afgeweken van de standaard benaming volgens BBVW. Dit geldt ook voor nadere onderverdelingen van balansposten.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met afschrijvingen bepaald op basis van de verwachte economische levensduur. De afschrijvingstermijn van de immateriële vaste activa bedragen maximaal 10 jaar. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met afschrijvingen en investeringssubsidies (indien van toepassing). De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur (netto-methode).

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa wordt gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs c.q. duurzame lagere marktwaarde. Indien de waardering negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd.

Immateriële en materiele vaste activa in uitvoering

Vaste activa in uitvoering worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Vlottende activa: Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen wegens verwachte oninbaarheid. Deze voorziening wordt statisch bepaald. De vorderingen zijn direct opeisbaar tenzij dit specifiek vermeld wordt.

Vlottende activa: Liquide middelen

Liquide middelen worden opgenomen tegen nominale waarde.

Vorraden

Vorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs c.q. nieuw- of marktwaarde verminderd met een afwaardering op basis van ouderdom en toestand code (gebruikt of nieuw). 0 t/m 3 jaar / 100% (nieuw) en 80% (gebruikt), 4 t/m 6 jaar / 80% (nieuw) en 65% (gebruikt) en ouder dan 7 jaar / 60% (nieuw) en 50% (gebruikt).

Eigen vermogen: algemene reserve

De algemene reserve wordt gewaardeerd tegen nominale waarde. Gelet op de bepalingen van de BBVW dat aan een reserve alleen rente kan worden toegevoegd als onderdeel van de resultaatbestemming, wordt binnen de exploitatie geen rente toegevoegd aan de algemene reserve. De bestemming van het resultaat is afhankelijk van besluitvorming door het AB. Dit kan leiden tot aanvulling van een eigen reserve of terugstorten aan de moeder (WL). Een negatief resultaat wordt aangezuiverd door de moeder.

Eigen vermogen: reserve innovatie en duurzaamheid

Op 19-09-2018 heeft het AB ingestemd met het vormen van een reserve innovatie en duurzaamheid. Afhankelijk van het jaarrekeningresultaat kan het AB besluiten tot dotatie aan deze reserve tot maximaal € 150.000 per jaar.

Vreemd vermogen: Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd ten behoeve van concrete of specifieke risico's en verplichtingen die op de balansdatum bestaan en waarvan de omvang onzeker is doch redelijkerwijs in te schatten. Daarnaast worden voorzieningen gevormd voor kosten welke in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren. Voorzieningen worden tegen nominale waarde gewaardeerd.

Vreemd vermogen: Lang- / kortlopende schulden

Lang- en kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De langlopende schulden betreffen leningen met een oorspronkelijke looptijd langer dan 1 jaar.

Overige activa en passiva

Voor zover in het bovenstaande niet anders is aangegeven worden activa en passiva gewaardeerd op nominale waarde.

Wijze van Resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald door het verschil tussen de opbrengsten uit dienstverlening als gemeenschappelijke regeling aan WL plus de overige baten, verminderd met de lasten over het boekjaar.

Methode en termijnen van afschrijvingen

De afschrijvingen over de (im)materiële vaste activa worden gebaseerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met investeringssubsidies (indien van toepassing). Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur. Het WBL hanteert het volgende afschrijvingsstelsel:

- gronden: geen;
- bouwkundige investeringen installaties en transportleidingen: 30 jaar lineair;
- electro en mechanisch voorzieningen: 15 jaar lineair;
- gebouwen: 30 jaar lineair;
- immateriële activa: < 10 jaar lineair;
- inventaris: 10 jaar lineair;
- hardware/automatisering: 5 jaar lineair;
- procesbesturing zuiveringsinstallaties: 10 jaar lineair ;
- procesbesturing gemalen: 5 jaar lineair.

De eerste afschrijving vindt plaats na het moment van ingebruikname van het betreffende actief, waarbij om pragmatische redenen de gedragslijn wordt gevolgd dat wanneer het moment van ingebruikname ligt in de 1^e helft van het jaar de afschrijving over het volledige jaar gerekend wordt; valt de ingebruikname in de 2^e helft van het jaar dan start de afschrijving vanaf het opvolgende jaar.

5.3 WET NORMERING TOPINKOMENS

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Het doel van de WNT is het tegengaan van bovenmatige bezoldigingen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi)publieke sector. In de WNT worden bezoldigingen en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen waarop de wet van toepassing is genormeerd en openbaar gemaakt. De bezoldigingsmaxima worden jaarlijks geïndexeerd. Bij het WBL wordt het Bestuur (Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur) beschouwd als topfunctionaris in de zin van de WNT. De governance van het WBL is zo ingericht dat het Bestuur de beslissingen neemt over aangelegenheden die de gehele organisatie betreffen. De bestuursleden van het WBL zijn niet in dienst bij het WBL en zijn onbezoldigd.

De Directeur is wel in dienst van het WBL, is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van het WBL en is in die hoedanigheid een topfunctionaris in de zin van de WNT. Het individueel bezoldigingsmaximum in 2019 voor een topfunctionaris bij WBL bedraagt € 194.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

Topfunctionaris	2019	2018
Naam	E.M. Pelzer	E.M. Pelzer
Functie	Directeur	Directeur
Duur dienstverband	01-01-2019 t/m 31-12-2019	01-01-2018 t/m 31-12-2018
Omvang dienstverband	36 uur per week / 1,0 fte	36 uur per week / 1,0 fte
Meerwerk	0 uren per week	0 uren per week
Dienstbetrekking	ja	ja
Individueel toepasbaar bezoldigingsmaximum	€ 194.000	€ 189.000
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 133.454	€ 130.080
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.052	€ 18.136
Subtotaal	€ 153.507	€ 148.216
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€ -	€ -
Totaal bezoldiging	€ 153.507	€ 148.216

De categorie beloning bevat naast de vaste salariscomponenten (functiegroep 17), onder andere het individueel keuzebudget en de vergoeding voor woon-werkverkeer. De categorie belastbare (vaste en variabele) onkostenvergoeding bestaat uit een bruto vergoeding voor dienstreizen. De categorie voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn bestaat uit pensioenpremies. De binnen onze organisatie geïdentificeerde leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij andere WNT-plichtige instelling(en) als leidinggevende topfunctionaris (die zijn aangegaan vanaf 1 januari 2019).

WBL beschikt verder niet over een bezoldigd toezichthoudend orgaan en er vindt geen externe inhuur plaats van personen die als topfunctionaris kunnen worden aangemerkt. Naast de hierboven vermelde topfunctionaris zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen.

Er zijn in 2019 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Onbezoldigde bestuursleden per 1-1-2019						
Waterschap	Functie	Zitting in	M / V	Naam	van	t/m
Waterschap Limburg	Voorzitter	Dagelijks en Algemeen Bestuur	De heer	P.F.C.W. van der Broeck (Patrick)	01-01-2019	14-05-2019
Waterschap Limburg	Lid	Dagelijks en Algemeen Bestuur	De heer	M.A.T.M. Bouts (Michel)	01-01-2019	14-05-2019
Waterschap Limburg	Lid	Dagelijks en Algemeen Bestuur	De heer	R.E.W.M. Dupont (Rein)	01-01-2019	14-05-2019
Waterschap Limburg	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	J.C. Jonker (Sjef)	01-01-2019	14-05-2019
Waterschap Limburg	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	P.J.C.W. Stelder (Paul)	01-01-2019	14-05-2019
Waterschap Limburg	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	A.A.A. Jansen (Arnold)	01-01-2019	14-05-2019
Waterschap Limburg	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	L.J.G.M. Heldens (Lei)	01-01-2019	14-05-2019

Onbezoldigde bestuursleden per 15-05-2019						
Waterschap	Functie	Zitting in	M / V	Naam	van	t/m
Waterschap Limburg	Voorzitter	Dagelijks en Algemeen Bestuur	De heer	P.F.C.W. van der Broeck (Patrick)	15-05-2019	31-12-2019
Waterschap Limburg	Lid	Dagelijks en Algemeen Bestuur	De heer	A.A.A. Jansen (Arnold)	15-05-2019	31-12-2019
Waterschap Limburg	Lid	Dagelijks en Algemeen Bestuur	De heer	R.L.M. Sleijpen (Remy)	15-05-2019	31-12-2019
Waterschap Limburg	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	M.A.M. Breugelmans (Marc)	15-05-2019	31-12-2019
Waterschap Limburg	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	J.A.M. Houwen (Jan)	15-05-2019	31-12-2019
Waterschap Limburg	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	P.W.J. Litjens (Paul)	15-05-2019	31-12-2019
Waterschap Limburg	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	J.C. Jonker (Sjef)	15-05-2019	27-11-2019
Waterschap Limburg	Lid	Algemeen Bestuur	De heer	R.E.W.M. Dupont (Rein)	27-11-2019	31-12-2019

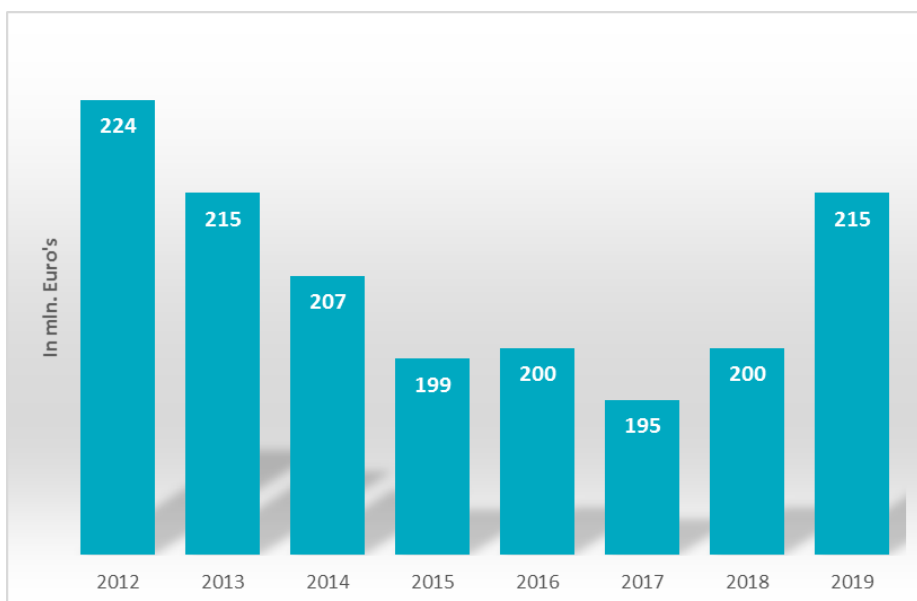
5.4 TOELICHTING BALANS

ACTIVA

Vaste activa totaal

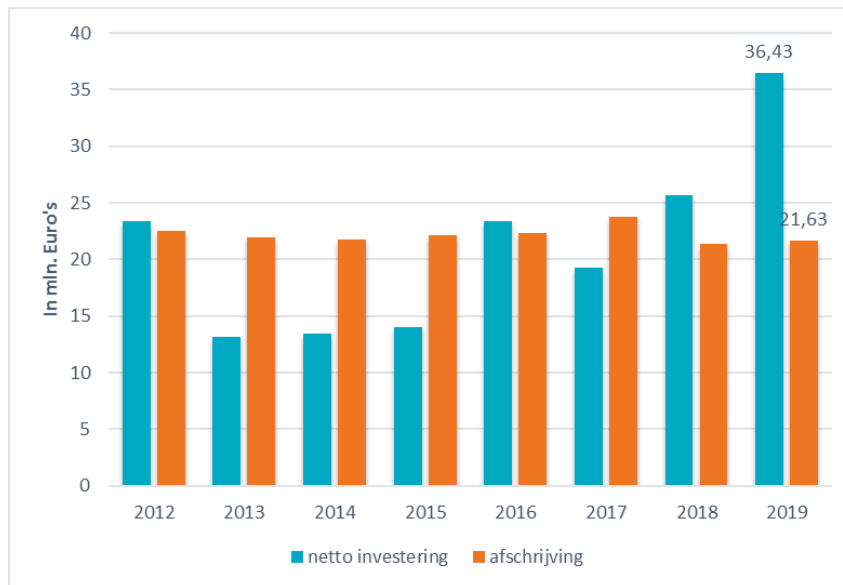
Ten opzichte van vorig jaar is de waarde van de vaste activa toegenomen met een bedrag van € 14,98 mln., wat wordt veroorzaakt door hogere investeringsuitgaven in het afgelopen jaar in relatie tot de redelijk stabiele afschrijvingskosten (grafiek 2). In bijlage 1 zijn de vaste activa nader gespecificeerd. In onderstaande grafiek (grafiek 1) is de ontwikkeling van de vaste activa over de jaren 2012 t/m 2019 grafisch weergegeven.

Grafiek 1: Ontwikkeling vaste activa 2012-2019



Zie tevens bijlage 1 voor de staat van vaste activa.

Grafiek 2 : Netto-investeringen versus afschrijvingen 2012-2019



Immateriële vaste activa

De waarde van de immateriële vaste activa daalt met € 0,16 mln. naar € 1,35 mln. zijnde het saldo van de vermeerderingen ad € 0,32 mln. en de reguliere afschrijvingen ad € 0,48 mln. De meerdering heeft betrekking op de post 'onderzoek en ontwikkeling' en bestaat uit meerdere projecten gericht op studie en onderzoek naar nieuwe technologieën en ontwikkelingen.

Materiële vaste activa

De waarde van de materiële vaste activa stijgt met € 3,41 mln. naar € 178,59 mln. zijnde het saldo van de vermeerderingen ad € 24,54 mln. en de reguliere afschrijvingen ad € 21,13 mln.

Financiële vaste activa

De waarde van de financiële vaste activa is ongewijzigd en bedraagt € 20.000. Deze bestaat uit de deelneming in Verdygo BV. Op 17-12-2014 heeft het AB besloten tot oprichting van Verdygo BV met het doel het exploreren en exploiteren van kennis. WBL heeft in 2015 € 20.000 gestort in het aandelenkapitaal van Verdygo BV.

Immateriële vaste activa in uitvoering

Naar verwachting worden projecten die per ultimo 2019 nog een restant krediet hebben binnen een periode van maximaal 3 jaren geëffectueerd. De waarde van de immateriële vaste activa in uitvoering stijgt met € 0,41 mln. naar € 0,62 mln.

Materiële vaste activa in uitvoering

Naar verwachting worden projecten die per ultimo 2019 nog een restant krediet hebben binnen een periode van maximaal 3 jaren geëffectueerd. De waarde van de materiële vaste activa in uitvoering stijgt met € 11,13 mln. naar € 34,18 mln.

De cijfers over 2018 zijn voor Materiële vaste activa in uitvoering en Immateriële vaste activa in uitvoering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

VLOTTENDE ACTIVA

Verstrekte kortlopende leningen.

Onder deze post wordt de aan werknemers verstrekte kleine kas verantwoord. De waarde per ultimo 2019 bedraagt € 1.550.

Schatkistbankieren

Op 15 december 2013 is de wet verplicht schatkistbankieren van kracht geworden. Vanaf dat moment zijn alle decentrale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen in de vorm van een openbaar lichaam) verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. De verplichting tot schatkistbankieren is voor decentrale overheden geregeld in de wet Fido. Met ingang van boekjaar 2014 geldt tevens de verplichting om in de jaarrekening verantwoording af te leggen over schatkistbankieren. Schatkistbankieren houdt in dat decentrale overheden middelen die zij tijdelijk niet voor hun publieke taken nodig hebben en voor zover die een drempelbedrag, zijnde 0,75% van de bruto-exploitatiekosten uit de begroting, te boven gaan in de schatkist aanhouden. Dit drempelbedrag voor 2019 bedroeg € 559.000. In het vierde kwartaal van 2019 was er een kortstondige overschrijding van het drempelbedrag. Aan de regelgeving inzake schatkistbankieren is in 2019 voldaan.

2019	Benutting van het drempelbedrag in €	Drempelbedrag in €
1e kwartaal	0	559.000
2e kwartaal	0	559.000
3e kwartaal	0	559.000
4e kwartaal	0	559.000

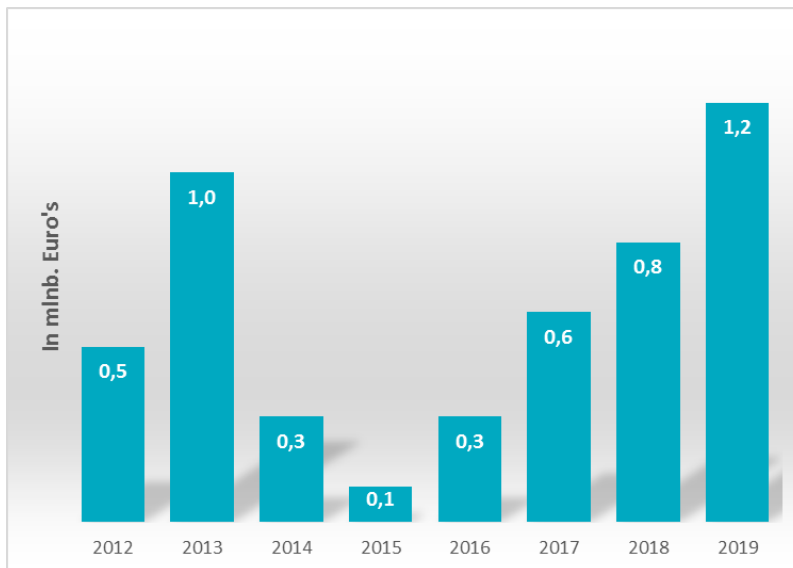
Vorderingen op gelieerde ondernemingen.

Onder deze post worden de nog te verrekenen vorderingen op de aan het WBL gelieerde ondernemingen verantwoord. De post bestaat uit een vordering op Verdygo BV en WL. De waarde per ultimo 2019 bedraagt € 0,48 mln.

Vorderingen op overige debiteuren

Op 13-2-2020 stond van het openstaande debiteurensaldo per ultimo 2019 ad € 1,24 mln. nog een bedrag van € 0,04 mln. open. Onderstaand is de ontwikkeling van het debiteurensaldo grafisch weergegeven. Er zijn geen openstaande posten met kans op incourantheid.

Grafiek 3: Ontwikkeling debiteurensaldo 2012-2019



Overlopende activa

De post van € 1,24 mln. bestaat vooral uit :

- crediteurenfacturen geboekt en betaald in 2019 en betrekking hebbende op 2020 (€ 0,17 mln.);
- crediteurenfacturen geboekt en betrekking hebbende op 2019 (€ 0,34 mln.) en betaald in 2020;
- crediteurenfacturen met factuurdatum en betrekking hebbende op 2020, betaald in 2019 (€ 0,27 mln.);
- nog te ontvangen energiebelasting 2019 (€ 0,32);
- nog te factureren bedragen aan Gemeenten (€ 0,1 mln.).

Voorraden

Nadat in 2018 het Centraal Magazijn is geopend is WBL gestart om de ontvangst en uitgifte van goederen / inkopen (grond- en hulpstoffen) via de voorraadrekeningen te boeken. In 2019 heeft er een verdere inhaalslag plaatsgevonden. De waarde per ultimo 2019 bedraagt € 1,80 mln. Het betreft onderdelen en materialen van zuiveringsinstallaties.

PASSIVA

Eigen vermogen

Eigen vermogen: algemene reserve

Het WBL beschikt over een algemene buffer in de vorm van een algemene reserve. Uitgangspunt is dat de geïnventariseerde risico's 1x per 2 jaar worden geactualiseerd en opnieuw beoordeeld. Op basis van de resultaten van de risico-inventarisatie over 2018 heeft het Algemeen Bestuur op 19-12-2018 besloten tot een verlaging van de omvang van de algemene reserve op € 2,0 mln., overeenkomend met het bedrag van de geïnventariseerde risico's bij een kans van 10 % voor de categorie middelgrote risico's. In 2018 is gebruik gemaakt van het weerstandsvermogen. Ultimo 2019 is de hoogte van de Algemene Reserve € 1,53 mln.

Eigen vermogen: reserve innovatie en duurzaamheid

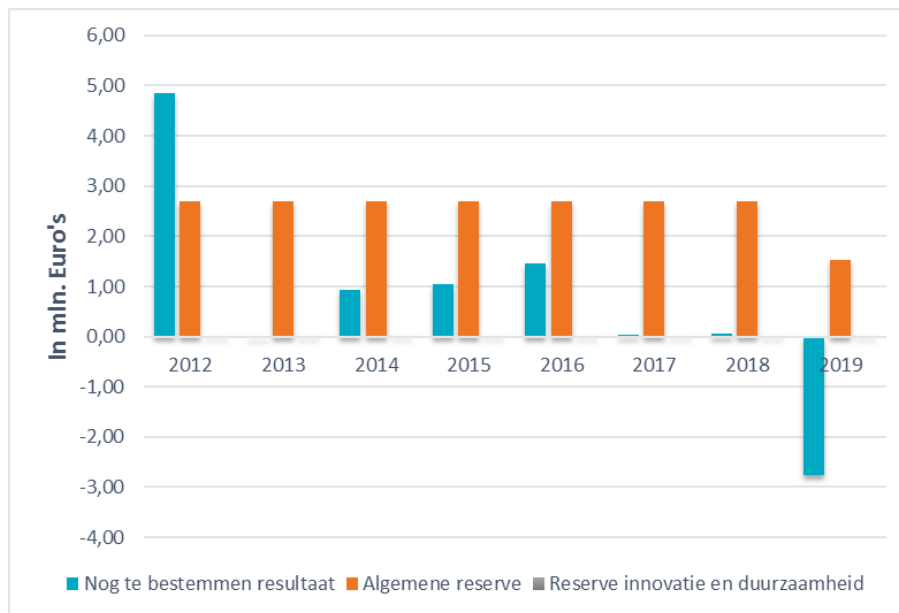
Op 19-09-2018 is door het AB besloten tot het instellen van de nieuwe reserve innovatie en duurzaamheid. De reserve mag maximaal oplopen tot € 450.000. Ultimo 2019 hebben er geen dotaties plaatsgevonden.

De reserves kenden in 2019 het volgende verloop:

	01-01-2019	31-12-2019
Nog te bestemmen resultaat	60.728	-2.761.316
Reserve innovatie duurzaamheid	0	0
Algemene reserve	1.464.407	1.525.135
Totaal	1.525.135	-1.236.181

Zie tevens bijlage 2 voor de staat van eigen kapitaal, reserve en voorzieningen.

Grafiek 4: Algemene reserve 2012-2019



VREEMD VERMOGEN

Financieringsstructuur

De balanswaarde van de investeringen, beleggingen en uitgeleende langlopende gelden (vaste activa) bedraagt per 31 december 2019 circa € 215 mln. De financiering hiervan middels reserves en langlopende schulden bedraagt € 191,13 mln. Per ultimo 2019 wordt het verslagjaar 2019 afgesloten met een financieringstekort van € 25 mln. Anders gezegd: een gedeelte van de vaste activa, groot € 25 mln., wordt gefinancierd met kortlopende schulden.

VOORZIENINGEN

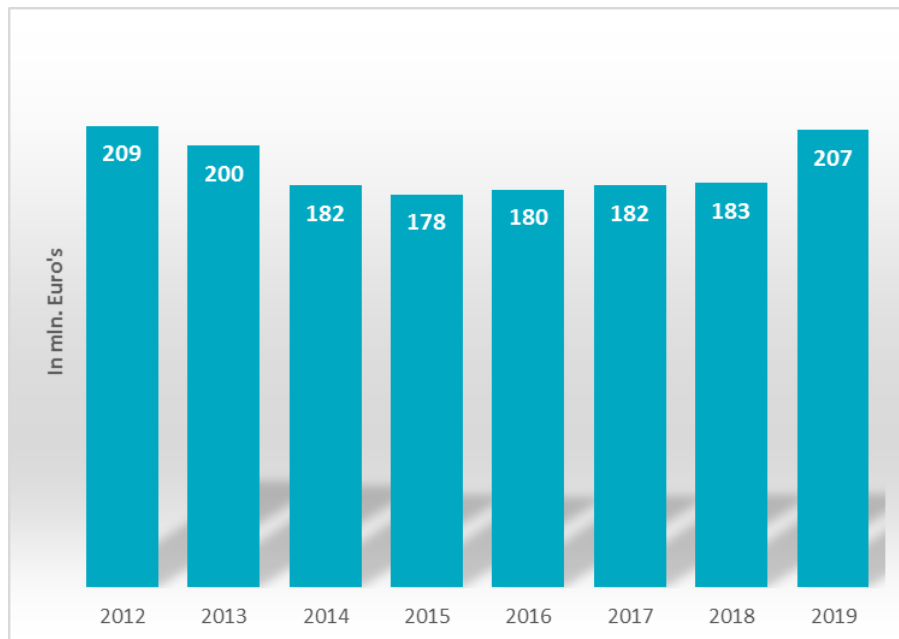
Ultimo 2019 zijn er geen voorzieningen gevormd.

LANGLOPENDE SCHULDEN

Geldleningen

In het verslagjaar werden twee nieuwe geldleningen ad € 14,5 mln. en € 24,0 mln. afgesloten. Ten opzichte van vorig jaar is de waarde van de langlopende geldleningen met € 24,3 mln. toegenomen. De rentelasten boekjaar 2019 van de langlopende leningen bedragen € 4,24 mln. Onderstaand is de ontwikkeling van de omvang van de langlopende schuld grafisch weergegeven. De waarde per ultimo 2019 bedraagt € 191,13 mln. Het verschil ten opzichte van de onder vermelde € 207,4 mln. betreft de aflossingsverplichtingen in 2020 die als korte schulden worden aangemerkt. Zie tevens bijlage 3 voor de staat van geldleningen.

Grafiek 5: Verloop langlopende schulden 2012-2019



Langlopende leaseverplichtingen

In het verslagjaar werden geen nieuwe financial leaseovereenkomsten afgesloten. De waarde per ultimo 2019 bedraagt € 0,12 mln.

KORTLOPENDE SCHULDEN

Kortlopende geldleningen / schuld aan kredietinstelling

Onder deze post worden verantwoord het rekening-courant krediet bij de NWB-bank. De waarde per ultimo 2019 bedraagt € 3,37 mln.

Schulden aan gelieerde ondernemingen

Onder deze post worden de nog te verrekenen schuld met de aan het WBL gelieerde ondernemingen verantwoord, zijnde de Unie van Waterschappen en WL. De waarde per ultimo 2019 bedraagt € 0,03 mln.

Schulden aan leveranciers

De stand per 31-12-2019 van de betalingsverplichting is € 4,18 mln. Hiervan is per 13-2-2020 een bedrag van € 0,004 mln. nog niet betaald.

Te betalen belastingen en sociale premies

De waarde per ultimo 2019 bedraagt € 1,10 mln. en bestaat uit:

- te betalen loonheffing en sociale lasten december 2019 (€ 0,82 mln.);
- te betalen omzetbelasting 4^e kwartaal 2019 (€ 0,28 mln.).

Overige kortlopende schulden / overlopende passiva

Onder deze post (€ 20,85 mln.) worden o.a. verantwoord :

- de komend boekjaar verschuldigde aflossingsverplichting op langlopende leningen (€ 16,3 mln.);
- vooruitbetaalde crediteurenfacturen (€ 2,08 mln.);
- de reeds in 2019 in rekening gebrachte rentekosten verbonden aan langlopende schulden, welke toegerekend dienen te worden aan 2020 (€ 1,07 mln.);
- de IKB- en verlofrechten van medewerkers per ultimo 2019 (€ 0,88 mln.).

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De niet uit de balans blijvende verplichtingen bestaan uit vier afgegeven bankgaranties door de NWB-bank voor de Staat der Nederlanden, het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, de inspectie leefomgeving en Transport inzake grensoverschrijdende transporten van afval voor in totaal € 1,2 mln.

Afgegeven door	Afgegeven bedrag	Afgegeven voor	Kennisgevingsnummers
NWB bank	€ 500.000	Doorlopende	NL619000 en 1
NWB bank	€ 100.000	Vervoer korrels	NL672300 en 1
NWB bank	€ 100.000	Vervoer korrels	NL672302 en 3
NWB bank	€ 500.000	Vervoer ontwaterd slib	NL672304, 5 en 6
	<u>€ 1.200.000</u>		

Er hebben in 2019 geen betalingen plaatsgevonden uit hoofde van de garantstellingen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Na afloop van 2019 is Nederland en vele andere landen getroffen door het COVID-19 (Corona) virus. De uitbraak van het Corona virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel elementen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Investeringsverplichtingen

Per 31 december 2019 bedraagt het totaalbedrag van de door het WBL aangegane maar nog niet tot uitvoering gekomen investeringsverplichtingen voor materiële vaste activa in uitvoering € 6,8 mln. Dit betreft het totaal aan aangegane verplichtingen verminderd met de al gefactureerde (en geactiveerde) termijnen.

Juridische aangelegenheden

WBL heeft een vordering / schadeclaim ingediend op een failliete leverancier ten bedrage van € 0,17 mln. Deze partij betwist de vordering van WBL en heeft gesteld dat zij nog een vordering heeft op WBL van € 0,94 mln. welke door WBL wordt betwist. De betreffende vordering is door partij verpand aan haar kredietgever. Door faillissement van partij is curator doende met incasseren van vorderingen namens kredietgever. Omdat naar verwachting beide vorderingen niet geëffectueerd kunnen worden, zijn beide vorderingen niet opgenomen in het resultaat.



6 Uitgaven naar BBP-opzet

6.1 KOSTEN VAN DE STAFENHEDEN NAAR BBP-OPZET

De sector Bedrijfsondersteuning verleent ondersteunende werkzaamheden ten behoeve van de primaire procesonderdelen van de uitvoerende sectoren. De hieraan verbonden kosten worden via de ondersteunende beheerproducten doorbelast aan de afnemende sectoren en vervolgens toegerekend aan de beleidsproducten volgens de BBP-opzet (Beleids- en BeheerProces) bij waterschappen.

6.2 LASTEN NA DOORBEREKENING VAN DE KOSTEN VAN OVERHEAD

Volg- nr.	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Bijgestelde begroting 2019	Oorspron- kelijke begroting 2019	Rekening 2018
1	Planvorming	538	678	520	481
11	Eigen plannen	538	678	520	481
2	Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	73.933	69.653	68.638	70.591
21	Getransporteerd afvalwater	14.511	13.929	12.136	11.924
22	Gezuiverd afvalwater	38.805	40.062	39.504	39.161
23	Verwerkt slib	20.617	15.662	16.998	19.506
4	Beheersing van lozingen	342	271	499	445
41	WVO-vergunningen en meldingen	0	0	296	272
43	Rioleringsplannen en subsidies lozingen	342	271	203	173
6	Bestuur en externe communicatie	886	1.508	2.008	355
61	Bestuur	400	944	1.904	239
62	Externe communicatie	486	564	104	116
81	Dekkingsmiddelen	0	190	292	0
8101	Onvoorzien	0	190	292	0
0	Geactiveerde lasten	1.738	2.185	1.530	1.776
01	Geactiveerde lasten bouwprojecten	1.738	2.185	1.530	1.776
	Door baten gecompenseerde kosten van ondersteunende beheerproducten (reeds toegerekend)	946	918	1.006	937
	TOTAAL LASTEN	78.383	75.403	74.493	74.585
82	Exploitatieresultaat	-2.761	0	0	61
	TOTAAL GENERAAL	75.622	75.403	74.493	74.646

6.3 BATEN NA DOORBEREKENING VAN DE KOSTEN VAN OVERHEAD

Volg- nr.	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Bijgestelde begroting 2019	Oorspron- kelijke begroting 2019	Rekening 2018
1	Planvorming	0	0	0	0
11	Eigen plannen	0	0	0	0
2	Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	3.009	2.153	1.944	2.001
21	Getransporteerd afvalwater	2.117	1.265	1.091	1.500
22	Gezuiverd afvalwater	830	783	748	287
23	Verwerkt slib	62	105	105	214
4	Beheersing van lozingen	153	333	199	315
41	WVO-vergunningen en meldingen	0	0	0	0
43	Rioleringsplannen en subsidies lozingen	153	333	199	315
5	Heffing en invordering	0	0	0	0
51	Belastingheffing				
52	Invordering				
6	Bestuur en externe communicatie	12	50	50	37
61	Bestuur	12	50	50	37
62	Externe communicatie	0	0	0	0
81	Dekkingsmiddelen	69.764	69.764	69.764	69.580
8102	Mutatie algemene reserve	0	0	0	1.236
8103	Bijdrage van Waterschap	69.764	69.764	69.764	68.344
0	Geactiveerde lasten	1.738	2.185	1.530	1.776
7101	Geactiveerde lasten bouwprojecten	1.738	2.185	1.530	1.776
	Door baten gecompenseerde kosten van ondersteunende beheerproducten (reeds toegerekend)	946	918	1.006	937
	TOTAAL BATEN	75.622	75.403	74.493	74.646
82	Exploitatieresultaat	0	0	0	0
	TOTAAL GENERAAL	75.622	75.403	74.493	74.646

7 Exploitatierkening en toelichting

7.1 EXPLOITATIEREKENING 2019 TOTAAL WBL

Waterschapsbedrijf Limburg (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Bijgestelde begroting 2019	Oorspr. begroting 2019	Rekening 2018
LASTEN				
Rentelasten	4.257	4.568	4.768	4.467
Afschrijving	21.634	21.572	21.572	21.373
Totaal kapitaallasten	25.891	26.140	26.340	25.840
Salarissen	10.875	13.141	10.990	9.064
Sociale lasten	3.007	3.343	2.692	2.240
Overige personeelslasten	1.064	920	752	933
Personeel van derden	2.572	1.014	1.135	4.055
Voormalig personeel en bestuur	197	132	162	154
Totaal personeelslasten	17.715	18.551	15.730	16.447
Duurzame gebruiksgoederen	498	556	448	360
Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	4.305	3.640	3.665	3.884
Energie	6.423	7.171	7.201	6.110
Huren en rechten	131	183	213	177
Verzekeringen	174	146	147	158
Belastingen	1.023	959	959	865
Onderhoud door derden	9.312	9.108	9.218	9.352
Overige diensten door derden	12.397	8.279	10.060	11.427
Totaal goederen en diensten van derden	34.263	30.042	31.911	32.334
Bijdrage aan bedrijven	330	300	0	0
Bijdragen aan overheden en overige	150	144	69	65
Bijdragen aan overigen	35	35	0	0
Totaal bijdragen aan derden	515	479	69	65
Toevoegingen aan voorzieningen	0	0	151	-101
Onvoorzien	0	190	292	0
Totaal toevoegingen aan voorzieningen	0	190	443	-101
TOTAAL LASTEN	78.383	75.403	74.493	74.585
BATEN				
Financiële baten	24	50	50	49
Personeelsbaten	39	0	0	53
Goederen en diensten aan derden	3.503	2.831	2.577	3.121
Bijdrage van derden	554	572	572	67
Interne verrekeningen	0	0	0	0
Geactiveerde personeelslasten	1.500	1.963	1.309	1.706
Geactiveerde bouwrente	238	222	222	71
Onttrekking aan voorziening	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	1.236
TOTAAL BATEN	5.858	5.638	4.729	6.302
TOTAAL NETTO KOSTEN	72.525	69.764	69.764	68.283
BIJDRAGE WATERSCHAP	69.764	69.764	69.764	68.344
RESULTAAT	-2.761	0	0	61
PERSONEEL				
Aantal formatieplaatsen (fte's)	210,5	210,5	166,8	167,8
waarvan structureel bezet per ultimo (*)	187,0			147,5

(*) hiermee wordt aangeduid de per die datum structureel ingevulde formatie (vaste formatie + proeftijd-formatie + boven formatief), dus niet de tijdelijk ingevulde formatie (uitzendkrachten e.d.)

7.2 LASTEN NAAR SOORT

Volg- nr.	Omschrijving (Bedragen x € .000)	Rekening 2019	Bijgestelde begroting 2019	Oorspron- kelijke begroting 2019	Rekening 2018
41	Rente en afschrijvingen	25.891	26.140	26.340	25.840
4101	Externe rentelasten	4.246	4.518	4.718	4.428
4102	Interne rentelasten	11	50	50	39
4103	Afschrijvingen van activa	21.634	21.572	21.572	21.356
4104	Afschrijvingen boekverliezen	0	0	0	17
42	Personeelslasten	17.715	18.551	15.730	16.447
4201	Salarissen huidig personeel en bestuurders	10.875	13.141	10.990	9.064
4202	Sociale premies	3.007	3.343	2.692	2.240
4204	Overige personeelslasten	1.064	920	752	933
4205	Personeel van derden	2.572	1.014	1.135	4.055
4206	Uitkeringen voormalig personeel en bestuurders	197	132	162	154
43	Goederen en diensten van derden	34.263	30.042	31.911	32.334
4301	Duurzame gebruiksgoederen	498	556	448	360
4302	Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen	4.305	3.640	3.665	3.884
4303	Energie	6.423	7.171	7.201	6.110
4304	Huren en rechten	131	183	213	177
4305	Leasebetalingen	0	0	0	0
4306	Pachten en erfpachten	0	0	0	0
4307	Verzekeringen	174	146	147	158
4308	Belastingen	1.023	959	959	865
4309	Onderhoud door derden	9.312	9.108	9.218	9.352
4310	Overige diensten door derden	12.397	8.279	10.060	11.427
44	Bijdragen aan derden	515	479	69	65
4401	Bijdragen aan bedrijven	330	300	0	0
4402	Bijdragen aan overheden	150	144	69	65
4403	Bijdragen aan overigen	35	35	0	0
45	Toevoegingen aan voorzieningen	0	190	443	-101
4501	Toevoegingen aan voorzieningen	0	0	151	-101
4502	Onvoorzien	0	190	292	0
	Totaal Kosten	78.383	75.403	74.493	74.585
	Totaal Baten	75.622	75.403	74.493	74.646
	Exploitatie-resultaat	-2.761	0	0	61

7.3 BATEN NAAR SOORT

Volg- nr.	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Bijgestelde begroting 2019	Oorspron- kelijke begroting 2019	Rekening 2018
81	Financiële baten	24	50	50	49
8101	Externe rentebaten	13	0	0	10
8102	Interne rentebaten	11	50	50	39
8103	Dividenden en bonusuitkeringen	0	0	0	0
82	Personeelsbaten	39	0	0	53
8201	Baten ivm salarissen en sociale lasten	0	0	0	0
8202	Uitlening van personeel	22	0	0	0
8203	Uitlening van personeel	17	0	0	53
83	Goederen en diensten aan derden	3.503	2.831	2.577	3.121
8301	Verkoop van grond	0	0	0	1
8302	Verkoop van duurzame goederen	0	0	0	5
8303	Verkoop van overige goederen	31	42	42	16
8304	Opbrengst uit grond en water	49	27	27	48
8305	Huuropbrengst uit overige eigendommen	834	816	814	824
8306	Diensten voor derden	2.589	1.946	1.694	2.228
84	Bijdragen van derden	554	572	572	67
8401	Bijdragen van overheden	554	572	572	67
8402	Bijdragen van overigen	0	0	0	0
86	Interne verrekeningen	1.738	2.185	1.530	3.012
8601	Onttrekkingen aan voorzieningen	0	0	0	0
8602	Onttrekking aan reserves	0	0	0	1.236
8603	Geactiveerde lasten	1.738	2.185	1.530	1.776
	Totaal Opbrengsten Waterschapsbedrijf	5.858	5.638	4.729	6.302
	Bijdrage van Waterschap	69.764	69.764	69.764	68.344
	Totaal Opbrengsten	75.622	75.402	74.493	74.646

Lasten 2019: verschil met 2018

(Bedragen x € 1 mln.)	Rek. 2019	Rek. 2018	Vershil
Rente en afschrijvingen	25,89	25,84	0,05
Personeelslasten	17,71	16,45	1,26
Goederen en diensten van derden	34,26	32,33	1,93
Bijdrage aan derden	0,52	0,06	0,46
Toevoeging aan voorzieningen en onvoorzien	0,00	-0,10	0,10
Totaal	78,38	74,58	3,80

Totale lasten

Ten opzichte van de jaarrekening 2018 zijn de lasten met € 3,81 mln. toegenomen als gevolg van:

- Hogere kapitaallasten (€ 0,05 mln.) door met name:
 - Een stijging van de afschrijvingskosten door een toename van de materiële vaste activa
 - Een daling van de rentetarieven op langlopende leningen. Daarnaast lagere rente door een lagere algemene reserve;
- Hogere personeelslasten (€ 1,26 mln.) door met name :
 - Hogere kosten salarissen en sociale lasten (€ 1,81 mln.) doordat, als gevolg van Operatie Waterkracht, meer medewerkers in vaste dienst zijn aangenomen. Hierdoor weer lagere lasten voor inhuur personeel van derden (€ 1,48 mln.). Verder zijn de pensioenpremies gestegen en is het IKB volledig pensioengevend loon geworden ;
 - Hogere overige personeelslasten (€ 0,13 mln.) als gevolg van hogere wervingskosten in relatie tot 'Operatie Waterkracht' en hogere opleidingskosten;
 - Hogere kosten voormalig personeel en bestuur (€ 0,04 mln.).
- Hogere uitgaven voor goederen en diensten van derden (€ 1,93 mln.) door met name:
 - Hogere uitgaven voor duurzame gebruiksgoederen (€ 0,14 mln.) als gevolg van aanschaf van gereedschappen en materialen t.b.v. nieuwe medewerkers;
 - Hogere uitgaven voor overige gebruiks- en verbruiksgoederen (€ 0,42 mln.) als gevolg van een toenemende inzet van chemicaliën om te voldoen aan de KRW eisen;
 - Hogere energiekosten (€ 0,31 mln.) met name door hoger inkoop gas (€ 0,58 mln.) voor droger Susteren en lager inkoop electra (€ 0,27 mln.);
 - Hogere kosten verzekeringen (€ 0,02 mln.) en lagere kosten huren en rechten (€ 0,05 mln.);
 - Hogere uitgaven aan belastingen (€ 0,16 mln.) als gevolg van hogere kosten verontreinigingsheffing Rijkswateren waaronder een afrekening over 2017;
 - Lagere uitgaven onderhoud door derden (€ 0,04 mln.) mede door inboeken oude voorraad;
 - Hogere uitgaven voor overige diensten door derden (€ 0,97 mln.) als gevolg van slib problematiek;
- Hogere bijdrage aan derden (€ 0,46 mln.) als gevolg van bijdragen in het kader van innovatieve ontwikkelingen aan de projecten CoRe en Energie & Grondstoffenfabriek;
- Geen toevoeging aan voorzieningen (€ 0,10 mln.) als gevolg stopzetten voorziening Persoonsgebonden Basisbudget.

Lasten 2019: verschil met de bijgestelde begroting 2019

(Bedragen x € 1 mln.)	Rek. 2019	Begr. 2019	Vershil
Rente en afschrijvingen	25,89	26,14	-0,25
Personeelslasten	17,71	18,55	-0,84
Goederen en diensten van derden	34,26	30,04	4,22
Bijdrage aan derden	0,52	0,48	0,04
Toevoeging aan voorzieningen en onvoorzien	0,00	0,19	-0,19
Totaal	78,38	75,40	2,98

Totale lasten

De gerealiseerde lasten zijn € 2,98 mln. hoger dan begroot als gevolg van:

- Lagere kapitaallasten (€ 0,25 mln.) door lagere rentelasten (€ 0,31 mln.) en hogere afschrijvingskosten (€ 0,06 mln.);
- Lagere personeelslasten (€ 0,84 mln.) door hogere kosten personeel van derden, overige personeelslasten en voormalig personeel en bestuur (1,78 mln.) en lagere kosten personeel en sociale lasten (2,61 mln.);
- Hogere uitgaven voor goederen en diensten van derden (€ 4,22 mln.) door met name de slibproblematiek hogere kosten diensten door derden (€ 4,12 mln.) en lagere kosten energie (€ 0,75 mln.);
- Hogere bijdrage aan derden (0,04 mln.);
- Lagere toevoeging aan voorzieningen (€ 0,19 mln.).

Baten 2019: verschil met 2018

(Bedragen x € 1 mln.)	Rek. 2019	Rek. 2018	Vershil
Bijdrage Waterschap	69,76	68,34	1,42
Eigen baten WBL	4,12	4,52	-0,40
Geactiveerde lasten	1,74	1,78	-0,04
Totaal	75,62	74,64	0,98

Totale Baten

Ten opzichte van 2018 zijn de baten met € 0,98 mln. toegenomen als gevolg van:

- Hogere bijdrage van het WL (€ 1,42 mln.);
- Lagere eigen baten (€ 0,40 mln.) door meer werkzaamheden voor Gemeenten (€ 0,38 mln.), lager saldo van diverse andere rekeningen waaronder geen onttrekking aan de algemene reserve (€ 1,24 mln.);
- Lagere geactiveerde lasten (€ 0,04 mln.) als een saldo van lagere gerealiseerde directe projecturen (€ 0,21 mln.) en hogere geactiveerde bouwrente (€ 0,17 mln.).

Baten 2019: verschil met bijgestelde Begroting 2019

(Bedragen x € 1 mln.)	Rek. 2019	Begr. 2019	Verschil
Bijdrage Waterschap	69,76	69,76	0,00
Eigen baten WBL	4,12	3,45	0,67
Geactiveerde lasten	1,74	2,19	-0,45
Totaal	75,62	75,40	0,22

Totale Baten

De gerealiseerde baten zijn € 0,22 mln. hoger dan begroot als gevolg van:

- Hogere **eigen baten** (€ 0,67 mln.) door een saldo van diverse posten waarbij de goederen en diensten aan derden (klanten) hoger is dan begroot door een hoger activiteitsniveau;
- Lagere **geactiveerde lasten** dan begroot (€ 0,45 mln.) als gevolg van lager aantal directe projecturen door minder investeringsprojecten dan geraamd, vacatures later ingevuld en hogere geactiveerde bouwrente.

Aangezien WBL één programma zuiveren en één kostendrager zuiveringsbeheer kent, wordt afgezien van afzonderlijke exploitatierekeningen voor programma's en kostendragers.

8 Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Waterschapsbedrijf Limburg

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de gemeenschappelijke regeling Waterschapsbedrijf Limburg te Roermond gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Waterschapsbedrijf Limburg op 31 december 2019 in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 18 december 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

- balans en toelichting
- uitgaven naar BBP-opzet
- exploitatierekening en toelichting
- bijlagen 9.1 tot en met 9.3

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het controleprotocol en normenkader 2019 die zijn vastgesteld door het algemeen bestuur op 18 december 2019 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Waterschapsbedrijf Limburg zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van onzekerheid omtrent Corona

De ontwikkelingen rondom het Corona (Covid-19) virus hebben grote invloed op de gezondheid van mensen en onze samenleving en daarbij ook op de operationele en financiële prestaties van organisaties en de beoordeling van de mogelijkheid om de continuïteit te handhaven. De jaarrekening en de daarbij behorende controleverklaring zijn een momentopname. De situatie verandert van dag tot dag en leidt inherent tot onzekerheid. Ook Waterschapsbedrijf Limburg

wordt met deze onzekerheid geconfronteerd, die is uiteengezet in de toelichting opgenomen bij de gebeurtenissen na balansdatum op pagina 41. Wij vestigen de aandacht op deze uiteenzettingen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 783.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 5.2 lid 1 Waterschapsbesluit. Deze goedkeuringstolerantie is d.d. 18 december 2019 vastgesteld door het algemeen bestuur van Waterschapsbedrijf Limburg.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2019. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 5.3 Waterschapsbesluit.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven 5% van desbetreffende hoofdkostensoort met een minimum van € 100.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- inleiding
- samenvatting
- het waterschapsbedrijf in 2019
- de financiering (treasury)
- bijlagen 9.4 tot en met 9.5

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie waaronder de inleiding, de samenvatting, het waterschapsbedrijf in 2019 en de financiering (treasury) en de bijlagen 9.4 tot en met 9.5 in overeenstemming met het BBVW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBVW. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld door het algemeen bestuur d.d. 18 december 2019.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 18 december 2019, het Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Maastricht, 5 juni 2020

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. N.A.J. Silverentand RA

Vaststellingsbesluit

Roermond, 1 juli 2020

Onderwerp: Vaststellen Jaarrekening 2019

Aan het Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van het WBL;

- overwegende dat het Dagelijks Bestuur de Jaarrekening 2019 op 8 april 2020 heeft overgelegd;
- gezien het voorstel van het Dagelijks Bestuur tot vaststelling;
- gelet op de bepalingen voor de Jaarrekening zoals die zijn opgenomen in de Waterschapswet en op het verslag van bevindingen van de conform art 103 Waterschapswet door het Algemeen Bestuur benoemde accountant;

BESLUIT:

De Jaarrekening 2019 vast te stellen tot de volgende totalen:

- balans per 31 december 2019 € 219.542.947
- rekening naar kostensoorten € 78.383.319
- rekening van batensoorten € 75.622.003
- negatief resultaat 2019 € 2.761.316

Aldus besloten in de vergadering d.d. 1 juli 2020 van het AB van het WBL.

De directeur,

De voorzitter,

ing. E.M. Pelzer MMO

drs. ing. P.F.C.W. van der Broeck

9 BIJLAGEN

BIJLAGE 1: Staat van vaste activa

BIJLAGE 2: Staat van eigen kapitaal, reserve en voorzieningen

BIJLAGE 3: Staat van geldleningen

BIJLAGE 4: Berekening rente-omslagpercentage

BIJLAGE 5: Kostenverdeelstaat + toelichting

BIJLAGE 6: Geïntariseerde risico's t.b.v. weerstandsvermogen

9.1 BIJLAGE 1: STAAT VAN VASTE ACTIVA

SVA	omschrijving	Cumulatieven per 31-12-2018			Boek- waarde 31-12-2018	Nieuwbou- wderden / Uitgaven	Nieuwbou- wderden Subsidies	Geacti- veerde lasten	uitgaven OHW naar SVA 2019	subsid. OHW naar SVA 2019	Inhaal- afschrijving 2019	Afschrijving / aflossing 2019	Cumulatieven per 31-12-2019			Boek- waarde 31-12-2019	Toegerek. rente 2019
		Aanschaf- waarde	Subsidies	Afschrijving / aflossing									Aanschaf- waarde	Subsidies	Afschrijving / aflossing		
Financiële vaste activa																	
		213.483	0	193.483	20.000	0	0	0	0	0	0	0	213.484	0	193.484	20.000	0
0301	Aandelen en deelnemingen	20.000	0	0	20.000					0	0	0	20.000	0	0	20.000	0
0303	Vaste leningen aan ambtenaren	35.363	0	35.363	0					0	0	0	35.363	0	35.363	0	0
0304	Vaste leningen aan overheden	158.121	0	158.121	0					0	0	0	158.121	0	158.121	0	0
Immateriële vaste activa																	
		22.402.085	523.521	20.366.499	1.512.065	0	0	0	328.199	0	59	487.440	22.730.284	523.521	20.853.998	1.352.765	30.390
0101	Uitgaven afsluiten geldleningen	5.804.457	0	5.804.457	0				0	0	0	0	5.804.457	0	5.804.457	0	0
0102	Uitgaven onderzoek/ontwikkeling	11.668.293	510.921	9.645.307	1.512.065			328.199	0	59	487.440	11.996.492	510.921	10.132.806	1.352.765	30.390	
0103	Subsidies/bijdragen aan derden	0	0	0	0			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0104	Afkoopsommen aan overheden	2.348.782	0	2.348.782	0			0	0	0	0	2.348.782	0	2.348.782	0	0	
0106	Overige immateriële activa	2.580.553	12.600	2.567.953	0			0	0	0	0	2.580.553	12.600	2.567.953	0	0	
Materiële vaste activa																	
		834.406.498	55.226.246	604.005.892	175.174.359	0	0	0	24.574.402	14.466	13.377	21.133.387	858.980.900	55.240.712	625.152.656	178.587.532	3.752.640
0201	Gronden	8.872.645	816.376	-4.236	8.060.505			0	0	0	0	0	8.872.645	816.376	-4.236	8.060.505	171.008
0202	Vervoermiddelen en werktuigen	3.092.370	5.565	2.212.392	874.413			0	0	0	0	346.493	3.092.370	5.565	2.558.885	527.920	14.876
0203	Overige bedrijfsmiddelen	36.018.020	0	26.131.864	9.886.156			14.028.861	0	4.233	4.435.274	50.046.881	0	30.571.371	19.475.510	314.965	
0204	Kantoren, centrale werkplaatsen	27.418.989	443.763	18.211.942	8.763.283			36.283	0	2.731	901.587	27.455.272	443.763	19.116.260	7.895.249	176.711	
02071	ZTW: Transportsysteem	258.274.005	30.572.549	191.980.865	35.720.591			2.341.560	14.466	0	3.380.923	260.615.565	30.587.015	195.361.788	34.666.762	746.656	
02072	ZTW: Zuiveringsinstallaties	415.871.378	20.614.314	292.847.397	102.409.667			4.309.289	0	6.413	9.858.511	420.180.667	20.614.314	302.712.321	96.854.032	2.110.250	
02073	ZTW: Silbotwateringsinstallaties	43.957.202	1.149.040	33.492.469	9.315.693			492.426	0	0	1.861.417	44.449.628	1.149.040	35.353.886	7.946.702	183.116	
02074	ZTW: Drogers	40.901.889	1.624.639	39.133.199	144.051			3.365.983	0	0	349.182	44.267.872	1.624.639	39.482.381	3.160.852	35.058	
0210	Overige materiële vaste activa	0	0	0	0			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Immateriële vaste activa (OHW)																	
		203.342	0	0	203.342	1.695.961	0	0	-1.281.619	0	0	0	617.684	0	0	617.684	8.547
A	Onderzoek/ontwikkeling	0	0	0	0	757.143			-139.459				617.684	0	0	617.684	8.547
B	Subsidies / bijdragen aan derden	14.701	0	0	14.701	938.818			-953.519				0	0	0	0	0
A	Corr, voorgaande jaren	188.641			188.641				-188.641				0			0	
Materiële vaste activa (OHW)																	
		23.054.623	0	0	23.054.623	33.436.934	201.102	1.499.926	-23.620.982	-14.466	0	0	34.370.501	186.636	0	34.183.865	220.106
C	Gronden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D	Vervoermiddelen en werktuigen	0	0	0	0	1.957			0				1.957	0	0	1.957	0
E	Overige bedrijfsmiddelen	0	0	0	0	0			0				0	0	0	0	2.690
F	Kantoren, centrale werkplaatsen	159.259	0	0	159.259	23.053			-23.053				159.259	0	0	159.259	6.977
G	Zuiveringstechnische werken	23.084.005	0	0	23.084.005	33.411.924	201.102	1.499.926	-23.597.929	-14.466			34.397.926	186.636	0	34.211.290	210.439
G	Corr, voorgaande jaren	-188.641			-188.641								-188.641			-188.641	
Totaal activa		880.468.672	55.749.767	624.565.874	199.964.389	35.132.895	201.102	1.499.926	0	0	13.436	21.620.827	916.912.853	55.950.869	646.200.138	214.761.846	4.011.683
Totaal SVA		857.022.066	55.749.767	624.565.874	176.706.424	0	0	0	24.902.601	14.466	13.436	21.620.827	881.924.668	55.764.233	646.200.138	179.960.297	3.783.030
Totaal OHW		23.446.606	0	0	23.257.965	35.132.895	201.102	1.499.926	-24.902.601	-14.466	0	0	34.988.185	186.636	0	34.801.549	228.653

9.2 BIJLAGE 2: STAAT VAN EIGEN KAPITAAL, RESERVE EN VOORZIENINGEN

Omschrijving (Bedragen in € 1)	Gemiddelde rentevoet 2019 = 0,71%				
	Stand begin van het jaar	(+ -/) Interne	(+ -/) Externe	Stand einde van het jaar	Berekende rente die niet aan de reserve wordt toegevoegd
Reserves					
Algemene reserve	1.525.135			1.525.135	10.828
Reserve innovatie en duurzaamheid	0			0	0
Bestemmingsreserves:					
Nog te bestemmen exploitatiesaldo		-2.761.316		-2.761.316	0
Totaal Eigen vermogen	1.525.135	-2.761.316	0	-1.236.181	10.828
Voorzienen:					
	0	0	0	0	0
Totaal Voorzienen	0	0	0	0	0
Totaal eigen vermogen / voorzieningen	1.525.135	-2.761.316	0	-1.236.181	10.828

9.3 BIJLAGE 3: STAAT VAN GELDLeningen

nr.	Oorspronkelijk bedrag van de lening	Datum en nummer van: a.het bestuursbesluit b.het goedkeuringsbesluit	O S R P of G	Rentepercentage	Looptijd in jaren	A= annuitaire afl. L= lineaire afl.	Vervaldag rente betaling	dagen VOOR afl.	dagen NA afl.	dag. nog niet verschenen rente	V of A	Restant bedrag van de lening per 01-01-2019	Bedrag van de in de loop van het jaar opgenomen geldleningen	Nog niet verschenen rente per 31-12-2018	Betaalde rente of rentebestanddeel annuïteit	Ten laste van het boekjaar komende rente	Nog niet verschenen rente per 31-12-2019	Aflossing		Restant bedrag van de lening per 31-12-2019
																		Valuta	Bedrag	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	8A.	8B.	8C.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.
05/01	15.000.000	nr.1-23897		3,510	20	L	20/7	199	161	161		5.250.000		82.412	184.275	172.502	70.639	20/7	750.000	4.500.000
06/01	15.000.000	nr. 01112026		4,070	20	L	01/11	300	60	60		6.000.000		40.700	244.200	239.113	35.613	01/11	750.000	5.250.000
09/01	15.000.000	nr. 1-26369		3,830	20	L	04/11	303				8.250.000		0	315.975	265.946	0	04/11	750.000	7.500.000
		nr. 1-26369-b		3,840					57	57				50.029	0	45.600	45.600			
10/15	26.000.000	nr.1-26969		3,040	10	L	06/12	335	25	25		5.200.000		10.978	158.080	152.591	5.489	06/12	2.600.000	2.600.000
11/01	18.000.000	nr.1-27469		3,080	20	L	01/12	330	30	30		11.700.000		30.030	360.360	358.050	27.720	01/12	900.000	10.800.000
12/01	23.000.000	nr.1-27795		2,770	20	L	03/12	332	28	28		16.100.000		34.687	445.970	443.492	32.209	03/12	1.150.000	14.950.000
13/01	10.000.000	nr. 1-28205		2,875	20	L	16/12	345	15	15		7.500.000		8.984	215.625	215.026	8.385	16/12	500.000	7.000.000
15/01	20.000.000	nr. 1-28965		1,382	20	L	16/12	345	15	15		17.000.000		9.789	234.940	234.364	9.213	16/12	1.000.000	16.000.000
16/01	70.432.638	nr. 1-29151		2,660	20	L	01/07	180	180	180		63.389.374		843.079	1.686.157	1.639.320	796.241	01/07	3.521.632	59.867.742
16/02	15.000.000	nr. 1-29287		1,010	20	L	01/12	330	30	30		13.500.000		11.363	136.350	135.719	10.731	01/12	750.000	12.750.000
17/01	15.000.000	nr. 1-29633		1,080	20	L	15/12	344	16	16		14.250.000		6.840	153.900	153.540	6.480	15/12	750.000	13.500.000
18/01	15.000.000	nr. 1-29935		1,150	20	L	17/12	346	14	14		15.000.000		6.708	172.500	172.165	6.373	17/12	750.000	14.250.000
19/01	14.500.000	nr. 1-30249		0,195	15	L	10/07	189	171	171			14.500.000			13.431	13.431	10/07		14.500.000
19/2	24.000.000	nr. 1-30414		0,433	20	L	19/12	348	12	12			24.000.000			3.464	3.464	19/12		24.000.000
TOTAAL	295.932.638											183.139.374	38.500.000	1.135.599	4.308.332	4.244.321	1.071.588		14.171.632	207.467.742

Berekening van het rente-omslagpercentage	2019
Boekwaarde 01-01-2019 van de investeringen	
Staat van activa	€ 176.706.424
Staat van onderhanden werken	€ 23.257.965
Boekwaarde 31-12-2019 van de investeringen	
Staat van activa	€ 179.960.297
Staat van onderhanden werken	€ 34.801.549
Totaal	€ 414.726.235
Gemiddelde boekwaarde :	€ 207.363.118
Totaal rentelasten	
Externe rentelasten	€ 4.245.879
Interne rentelasten	€ 10.828
Afschrijving op boeterente	€ -
Diensten van het bankwezen	€ 139
Rentebaat rek.courant Verdygo BV	€ -13.129
Rentebaat eigen financieringsmiddelen	€ -10.828
Geactiveerde bouwrente	€ -237.993
Toe te rekenen rentelasten	€ 3.994.896
Rente-omslagpercentage :	1,93%

9.5 BIJLAGE 5: KOSTENVERDEELSTAAT + TOELICHTING

Jaarrekening 2019		Jaar- rekening 2019 Kosten	Jaar- rekening 2019 Baten	Jaar- rekening 2019 excl. kap.lst	Verdeling kapitaal- lasten	TOTAAL rekening 2019	Verdeling indirecte kosten	Jaar- rekening 2019 DIRECT	Toerekening overhead	Jaar- rekening NETTO TOTAAL 2019	Jaar- rekening BRUTO TOTAAL 2019	Bruto Kosten 2019	Overige Baten 2019	Netto Kosten 2019
1	Planvorming	24.442	0	24.442	0	24.442	305.772	330.214	207.800	538.014	538.014	538.014	0	538.014
11	Eigen plannen	24.442	0	24.442	0	24.442	305.772	330.214	207.800	538.014	538.014	538.014	0	538.014
2	Bouw en exploitatie zuiv.techn.werken	54.309.061	-3.009.700	51.299.361	227.167	51.526.528	9.372.904	60.899.432	10.025.956	70.925.388	73.935.088	73.935.088	-3.009.700	70.925.388
21	Getransporteerd afvalwater	8.604.949	-2.117.484	6.487.465	0	6.487.465	3.047.000	9.534.465	2.859.171	12.393.636	14.511.120	14.511.120	-2.117.484	12.393.636
22	Gezuiverd afvalwater	29.322.135	-830.034	28.492.101	227.167	28.719.268	4.377.274	33.096.542	4.879.438	37.975.980	38.806.014	38.806.014	-830.034	37.975.980
23	Verwerkt slib	16.381.977	-62.182	16.319.795	0	16.319.795	1.948.630	18.268.425	2.287.347	20.555.772	20.617.954	20.617.954	-62.182	20.555.772
4	Beheersing van lozingen	0	-153.383	-153.383	0	-153.383	148.917	-4.466	194.054	189.588	342.971	342.971	-153.383	189.588
41	WVO-vergunningen en meldingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
42	Handhaving WVO	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
43	Rioleringsplannen en subsidies lozingen	0	-153.383	-153.383	0	-153.383	148.917	-4.466	194.054	189.588	342.971	342.971	-153.383	189.588
6	Bestuur en externe communicatie	312.440	-10.828	301.612	0	301.612	309.334	610.946	264.131	875.077	885.905	885.905	-10.828	875.077
61	Bestuur	210.976	-10.828	200.148	0	200.148	116.809	316.957	72.614	389.571	400.399	400.399	-10.828	389.571
62	Externe communicatie	101.464	0	101.464	0	101.464	192.525	293.989	191.517	485.506	485.506	485.506	0	485.506
81	Dekkingsmiddelen	0	-69.764.128	-69.764.128	0	-69.764.128	0	-69.764.128	0	-69.764.128	0	0	-69.764.128	-69.764.128
8101	onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8103	bijdrage waterschappen	0	-69.764.128	-69.764.128	0	-69.764.128	0	-69.764.128	0	-69.764.128	0	0	-69.764.128	-69.764.128
8104	kosten LAB - waterschappen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	Geactiveerde lasten	0	-1.737.921	-1.737.921	0	-1.737.921	1.737.921	0	0	0	1.737.921	1.737.921	-1.737.921	0
7101	Geactiveerde lasten bouwprojecten	0	-1.737.921	-1.737.921	0	-1.737.921	1.737.921	0	0	0	1.737.921	1.737.921	-1.737.921	0
	Toe te rekenen kosten	22.793.956	0	22.793.956	-227.167	22.566.789	-11.874.848	10.691.941	-10.691.941	0	0	0	0	0
	Door baten gecompenseerde kosten van ondersteunende beheerproducten	946.046	-946.046	0	0	0	0	0	0	0	946.046	946.046	-946.046	0
	Totaal Waterschapsbedrijf	78.385.945	-75.622.006	2.763.939	0	2.763.939	0	2.763.939	0	2.763.939	78.385.945	78.385.945	-75.622.006	2.763.939

Toelichting op de Kostenverdeelstaat

Algemeen

De kostentoe rekening gaat overeenkomstig de verslagleggingvoorschriften in op de principes die worden gehanteerd bij de toerekening van de (netto) kosten aan de kostendragers. Zie hiertoe hoofdstuk 6. Een kostendrager is in dit verband de reglementaire taak volgens de Waterschapswet. Bij het WBL worden in het kader van de aan haar opgedragen uitvoeringsactiviteiten, de volgende taken geraakt: zuiveringsbeheer en watersysteembeheer.

De kostenverdeelstaat geeft weer op welke wijze uitvoering is gegeven aan de gehanteerde principes. Om de onderlinge vergelijkbaarheid van de kosten/opbrengsten van de diverse waterschappen mogelijk te maken, onderscheiden de voorschriften landelijk uniforme beleidsvelden en beleidsproducten binnen elke reglementaire taak. Het WBL richt zich naar deze landelijke opzet.

De begroting en de jaarrekening worden conform het landelijk uniforme BBP-model opgesteld, waarbij naast beleidsvelden/ beleidsproducten ook uniforme beheerproducten worden onderscheiden. Op organisatieniveau kan ten behoeve van de bewaking van begrotingsbudgetten een extra dimensie worden toegevoegd (werkplanproducten), om kosten/ baten te kunnen indelen naar de (kern)taken van een organisatieonderdeel. Werkplanproducten zijn in feite een onderverdeling van de beheerproducten, waarbij 1 werkplanproduct slechts 1 keer voorkomt op WBL-niveau en elk werkplanproduct een relatie heeft naar slechts één beleids-/beheerproduct (en dus ook slechts naar 1 beleidsveld).

Kostenverdeelstaat voor de kosten en de baten

De kostenverdeelstaat is ingedeeld naar de relevante beleidsvelden en beleidsproducten. Deze staat start met twee kolommen van kostentotalen resp. batentotalen ontleend aan de eerste vastlegging (naar kostenplaatsen/werkplanproducten/kostensoorten) van kosten resp. baten waarbij de kapitaallasten als volgt zijn toegerekend:

- de afschrijvingskosten zijn toegerekend op basis van de uitsplitsing van de staat van activa naar investeringsobjecten;
- de rentekosten worden onderscheiden in bouwrente, rente onderhanden werken en overige rentekosten. De bouwrente wordt toegerekend aan het beleidsveld geactiveerde lasten. De rente op onderhanden werken wordt specifiek toegerekend aan deze investeringsprojecten. De overige rentekosten worden toegerekend op basis van de gemiddelde boekwaarde van de investeringsobjecten zoals deze zijn opgenomen in de staat van activa

In de derde kolom is het saldo van kosten en baten gepresenteerd. In de opvolgende kolommen vinden achtereenvolgens de onderstaande toerekeningen plaats.

Verdeling van de indirecte kosten:

De "indirecte kosten" houden verband met de kosten gemaakt voor de inzet van personele capaciteit. Deze kosten kunnen niet rechtstreeks aan één bepaald product worden toegerekend omdat de kostentoedeling afhankelijk is van de tijdsbesteding door het personeel.

De volgende verdelingen worden toegepast:

- Directie: deze kosten worden toegerekend aan het werkplanproduct (WPP) 'Algemeen Management'.
- Sectordirecteuren en afdelingshoofden: deze kosten worden òf toegerekend aan de directe producten van de betreffende sectordirecteur en afdelingshoofd naar rato van de voor deze producten geplande uren òf doorbelast aan de andere tot de unit behorende kostenplaatsen;

- de overige kostenplaatsen: de kosten worden toegerekend aan de directe producten van de betreffende kostenplaats naar rato van de voor deze producten geplande uren.

Verdeling van de overheadkosten (= het totaal van de ondersteunende beheerproducten)

De toe te rekenen overheadkosten bestaan uit het saldo van de kosten en baten zoals die op dit moment van de kostenverdeelstaat zijn verzameld op de ondersteunende beheerproducten.

De ondersteunende beheerproducten en de gehanteerde verdeelsleutel, zijn onderstaand weergegeven.

Ondersteunend beheerproduct	Verdeelsleutel
Centrale huisvestingskosten	Aantal toegewezen netto m ² .
Automatiseringskosten / informatiebeleid	De kosten worden verdeeld over de betreffende units naar rato van het aantal werkplekken.
Wagenpark	De kosten van het wagenpark worden naar rato van het aantal in gebruik zijnde dienstauto's verdeeld naar de teams.
Centraal management	Evenredig aan de betreffende units.
Geografische informatie	Beheer van het tekeningenbestand en uitvoeren van tekenwerk: de kosten worden toegerekend aan de specifieke producten van de afnemende kostenplaatsen.
Bemonstering en analysering laboratorium	De kosten worden toegerekend naar rato van het aandeel in het beheer zuiveren respectievelijk beheer slibontwatering.
Bedrijfs Interne MilieuZorg (BIMZ)	Naar rato van de op primaire beheerproducten geplande uren van al het personeel (excl. uren ondersteunende beheerproducten).
Catering en interne faciliteiten	Naar rato van de op primaire beheerproducten geplande uren van het kantoorpersoneel (excl. uren ondersteunende beheerproducten).
Organisatiebeleid/-beheer, personeelsbeleid/-beheer, interne voorlichting, algemeen bestuurlijke en juridische onderst.	Naar rato van de op primaire beheerproducten geplande uren van al het personeel (excl. uren ondersteunende beheerproducten).
Meerjarenraming/begroting/ comptabiliteit, financiële ondersteuning en managementsrapportages.	Naar rato van het aandeel van de primaire beheerproducten in de directe kosten (dus vóór toerekening van de indirecte kosten maar incl. de kapitaallasten).

Nr.	Risico gebeurtenis	Gevolgen	Risico score	Soort Risico	Soort maatregel	Maatregelen	Risico score (rest)	Bruto bedrag (€)	Netto bedrag (€)
1	Tijdig anticiperen op vereiste kennis/aardigheden m.b.t. innovatieve ontwikkelingen of nieuwe technologische ontwikkelingen.	Onveilige situaties op RWZI's (ATEX); Mismatch beschikbare kwaliteit en organisatiebehoefte. Innovatieve ontwikkeling in de organisatie loopt niet in de pas met de kennisontwikkeling in de organisatie. Het leertempo is kleiner dan het verandertempo. Gedwongen uitstroom van medewerkers.	3C	Strategisch Compliance Operationeel	preventief	Implementatie opleidingsbeleidsplan en strategisch opleidingsprogramma. Doel is dat het leertempo groter is dan het verandertempo. Jaarlijks opleidingsactiviteitenplan koppelen aan het jaarlijks benodigde opleidingsbudget. Koppeling aan strategische personeelplanning. Inzet persoonsgebonden basis budget	2A	712.500	10.000
2	Datalek: Verlies van persoonsgegevens a.g.v. onvoldoende beveiliging introductie HR apps en e-HRM systeem t.b.v. personeels- en salarisgegevens en /of a.g.v. diefstal of verlies van laptop, telefoon, etc.	Imago-/reputatieschade. Schending privacy medewerkers. Verlies van informatie en financiële boete.	3D	Compliance Operationeel	preventief	Contractafspraken met leverancier (Centric) m.b.t. beveiligde digitale verbindingen. Geautoriseerde beveiligde verbinding (bijv. MDM en token) is verplicht. Geïmplementeerde procedure melding datalekken ter voorkoming van boetes. Invulling geven aan het informatie veiligheidsbeleid conform BIWA (BaseLine Informatieveiligheid Waterschappen) en ITIL processen.	3A	2.375.000	95.000
3	Ontbreken risicodekking in geval van brand c.q. calamiteit op een RWZI	Milieuschade Imagoschade Hogere kosten	2D	Compliance Operationeel	preventief	Huidige situatie: keuze gemaakt om dit risico niet te verzekeren of een voorziening op de balans op te nemen.	2D	250.000	250.000
4	Albranden kantoorgebouw (geen dekking herhuisvesting gedurende periode van herbouw kantoor)	Geen werkruimte/systemen beschikbaar om werk uit te voeren. Hogere kosten o.a. ivm mogelijke huurkosten ander gebouw en huurdering bestaande huurders. Immateriële schade.	2D	Compliance Operationeel	preventief	Brandpreventieve maatregelen; beschikbaarheid over brand- en inboedelverzekering; jaarlijkse ontruimingsoefening; inrichting BHV organisatie	1C	250.000	7.500
5	Gezondheidsrisico en/of plotselinge uitval personeel a.g.v. bijvoorbeeld een pandemie (wereldwijde verspreiding van een besmettelijke ziekte, bijvoorbeeld de Mexicaanse griep)	Beperking duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Imagoschade m.b.t. streven om te komen tot Beste werkomgeving (onderdeel van de Visie) Verstoring bedrijfsvoering	3A	Strategisch Compliance Operationeel	preventief	Jaarlijkse uitvoering PMO, Medische keuring 50+-ers ihkv wachtdienst (1 x per 2 jaar). Beleids-R&E en toetsing VGV-cie aan Arbo-wetgeving. Uitvoering Inentingsprogramma. Toepassen gezondheidsprofielen en vitaliteitsprogramma. Toepassing concept "Arts in Eigen Huis". Introductie generatiepact. Inzet flexibele schil, raamovereenkomst(en). Inentingsprogramma.	2A	95.000	10.000
6	Plotselinge uitval rwzi (bijvoorbeeld energie) en/of grote storingen (bijvoorbeeld mechanisch, elektrisch).	Hogere kosten. Hogere kans op het niet voldoen aan wet- en regelgeving (milieu-vergunningen).	3B	Operationeel	repressief	LAC dienst	3B	332.500	332.500
7	Plotselinge uitval transportstelsel (bijvoorbeeld energie) en/of grote storingen (bijvoorbeeld mechanisch, elektrisch).	Hogere kosten. Hogere kans op het niet voldoen aan wet- en regelgeving (milieu-vergunningen).	2D	Operationeel	repressief	LAC dienst	2D	250.000	250.000
8	Medewerker (ook inhuur) is betrokken bij een ongeval tijdens werktijden. Als voorbeeld: a) medewerker heeft een verkeersongeval tijdens het vervoer naar een project/werklocatie b) medewerker krijgt een ongeval op een bouw/werklocatie (eigen werklocatie of klantlocatie, ook in buitenland)	Medewerker en/of verzekeringsmaatschappij van de medewerker legt schadeclaim neer/ imago schade	2C	Compliance Operationeel	preventief repressief	KAM procedures, inspecties en toetsing volgens wet en regelgeving Goed werkgeverschapsverzekering, autoverzekering en de bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering. Inzet juridische kennis SLA Verdygo BV Ongevallenverzekering	2A	75.000	10.000
9	Medewerker fraudeert waaronder fraude, samenspanning gericht op financieel gewin.	Financiële schadepost / imago schade	2D	Compliance	preventief	Mandaatbesluiten Handboek Integriteit Integriteitcontrole (assessment) Sociale controle Inzet juridische kennis Het financieringsstatuut met daarop gebaseerde AO-IC maatregelen (toepassen van functiescheiding + het vier ogen principe)	1D	250.000	25.000
10	Ontstaan van ongedekte schades (bij derden) t.g.v. de uitvoering van een project	Schadeclaims van derden/ imago schade/ontstaan van calamiteiten	3D	Operationeel	preventief	Technische voorschriften/normen/bestekseisen, vergunningen, eisen aan kwalificatie aannemers tijdens aanbesteding, risicospreiding/verlegging naar aannemers, CAR en/of WA verzekering incl. primary clause.	2B	2.375.000	35.000
11	Ontstaan van ongedekte schades t.g.v. de uitvoering van een project aan het werk zelf	Onvoorziene financiële kosten/ imagoschade	2D	Operationeel	preventief	CAR verzekering, WA verzekering, bouwrechtelijke verhoudingen in overeenkomsten met aannemers	2B	250.000	35.000
12	Herstelbare ontwerpfout, functionaliteit kan worden gehaald door aanpassing van het ontwerp (bijv. aanvullende maatregelen treffen/aanpassingen)	Hogere investeringskosten	2C	Operationeel	repressief	WA verzekering Contracten met adviseurs	2C	75.000	75.000

Nr.	Risico gebeurtenis	Gevolgen	Risico score	Soort Risico	Soort maatregel	Maatregelen	Risico score (rest)	Bruto bedrag (€)	Netto bedrag (€)
13	Verstrekking van onjuiste informatie van/aan derden in het kader van de WION (verstrekking gegevens ondergrondse infrastructuur)	Ontstaan van herstelkosten/imagoschade	1D	Operationeel	preventief	Continu zorg voor de revisie van de leidingen. Verplichting: graven van proefsleuven, fouten in het systeem worden hierdoor ondervangen.	1B	25.000	3.500
14	Failissement van aannemer tijdens de uitvoering of het faillissement/opheffen van aannemer/leverancier na oplevering of gereedkomen werk	Onvoorziene financiële kosten	2C	Operationeel	preventief	Aanbestedingseisen Bankgarantie Betalingsregeling Betalen als er iets geleverd is.	2B	75.000	35.000
15	Aanpassing infrastructurele werken (niet dijken) door andere overheden die onvoorzen waren	Onvoorziene financiële kosten	3C	Strategisch	repressief	Actualiteit volgen en contacten met andere overheden benutten	2C	712.500	75.000
16	Hoogwater Maas/beken	Onvoorziene financiële kosten	3D	Strategisch	preventief	Voorzieningen tegen hoogwater	2C	2.375.000	75.000
17	Juridisch beheer eigendommen onvoldoende	Onvoorziene financiële kosten/imagoschade	2B	Strategisch	preventief	Juridisch beheer eigendommen goed beheren Inzet juridische kennis	1B	35.000	3.500
18	Betaalverkeer: - er wordt een verkeerde betaling uitgevoerd - onderkennen nepfacturen - dubbele betaling factuur (bij dubbele ontvangst zelfde factuur)	Kans op het niet terugontvangen van betaald bedrag	3A	Operationeel	preventief	Controle door matching met order, beperkte bevoegdheden mutatie crediteuren data. FPC Beheer controleert op de vormvereisten van facturen. Controle financieel systeem op dubbel factuurnummer.	2A	95.000	10.000
19	Niet rechtmatige inkoop- en aanbesteding	Kans op: - opmerkingen bij de jaarrekening of geen goedkeurende verklaring bij de jaarrekening - Imagoschade <i>Kans op financieel verlies</i>	3A	Compliance	preventief repressief	-Beleid voor inkoop en aanbesteding - AO-IC maatregelen + verantwoordingsplicht verwoord in handboek inkoop en aanbesteding - Check door accountant, interne audit	2A	95.000	10.000
20	Risico dat een toegezegde subsidie/bijdrage van derden niet kan worden gedeclareerd, door onvolledige registratie	Kans op financieel verlies	2C	Compliance	preventief	- check aan welke verantwoordingsplicht moet worden voldaan bij ontvangen van subsidies - nemen van maatregelen om aan verantwoordingsplicht te voldoen	2A	75.000	10.000
21	Renterisico	Kans op sterke rentefluctuaties op moment dat nieuwe lening moet worden aangetrokken	2B	Operationeel Compliance	preventief	- per kwartaal opstellen van een liquiditeitsprognose, conform het financieringsstatuut; - wettelijke renterisiconorm	2A	35.000	10.000
22	Niet beschikbaar zijn van de ICT	- Installaties werken niet / lokaal op hand - Geen informatie beschikbaar - Geen communicatie mogelijk	2D	Strategisch	preventief correctief repressief	Invulling geven aan het informatie veiligheidsbeleid conform BIWA (BaseLine Informatieveiligheid Waterschappen)	2D	250.000	250.000
23	Onverwachte en onvoorziene stijging energieprijzen	Hogere kosten	2C	Strategisch	Preventief	Meerjaren inkoopcontracten + tijdig inkoopmoment klikken	2A	75.000	10.000
24	Indexering van de chemicaliënprijzen	Hogere kosten omdat in de raming van de kosten geen indexering is toegepast	2B	Strategisch	geen	In de begroting is bewust geen rekening gehouden met indexering van de chemicaliënprijzen vanwege de hieraan verbonden onzekerheden	2B	35.000	35.000
25	Verstoring transport en behandeling afvalwater: bijv. calamiteit zoals leidingbreuk, stroomstoring, ongecontroleerde lozingen.	Milieuschade Imagoschade Hogere kosten	3B	Strategisch Compliance	correctief	Calamiteiten bestrijdingsplan voor de afvalwaterinfrastructuur	3A	332.500	95.000
26	Verstoring transport en behandeling afvalwater: bijv. brand, uitval procesautomatisering	Milieuschade Imagoschade Hogere kosten	2B	Operationeel Compliance	preventief	Extra achtervang: dubbele server WAUTER	2A	35.000	10.000
27	Stagneren van de afzet van reststoffen	Geen afzetmogelijkheid, tijdelijke opslag reststoffen en mogelijk stoppen van installaties met als gevolg hogere kosten.	2B	Operationeel	preventief	Spreads risico door meerdere afzetkanalen en huren opslagruimte	2A	35.000	10.000
28	Verstoring van de bedrijfsvoering als gevolg van toepassen niet beproefde technieken	Des-investeringen en versnelde afschrijvingen; hogere kosten.	2D	Operationeel	preventief	Projectorganisatie	2A	250.000	10.000
29	Contractbreuk ten gevolge van wanprestatie leverancier	Kwaliteitsverlies + hogere kosten door inzet extra mensen en middelen	2B	Operationeel	preventief	Contractmanagement en systematiek van opstellen contracten (bv. gele kaarten)	2A	35.000	10.000
30	Verstoring van de bedrijfsvoering door explosie van biogas / gas	Veiligheid, Milieuschade, (des-) investeringen, hogere exploitatie kosten i.v.m. opvang gevolgen	2D	Strategisch Operationeel	preventief	Alex maatregelen, controle op beheer en onderhoud ATEX installaties.	1D	250.000	25.000
31	Bij uitbesteden van de procesvoering, risico van faillissement van het bedrijf (bijv. TDH Venlo, afzet slib naar SNB)	Kwaliteitsverlies + hogere kosten door inzet extra mensen en middelen	2B	Operationeel	preventief	Aandacht bij aanbesteding. Marktonderzoek en contractvorming / -management	2A	35.000	10.000
32	Met terugwerkende kracht naheffing per 01-01-2015 extra afvalstoffenheffing.	Financiële consequentie	2C	Strategisch Compliance	geen	Wordt actief gevolgd door Unie van Waterschappen.	2C	75.000	75.000
33	Langdurige uitval van de slibdrooginstallatie Susteren met als gevolg het niet kunnen afzetten van ontwaterd slib	Financiële consequentie	2D	Strategisch Operationeel	preventief	Technische aanpassingen van de droger en het opzetten van een drogerorganisatie ten behoeve van onderhoud en beheer.	2C	250.000	75.000
34	Het niet, onjuist of onvolledig naleven en/of uitvoering geven aan contracten met derden (gemeenten)	Milieuschade, imagoschade, financiële schade	2B	Strategisch Operationeel	preventief	Contracten en verzekeringen	2A	35.000	10.000
35	Het niet, onjuist of onvolledig naleven en/of uitvoering geven aan contracten en/of samenwerking met derden (bedrijfsleven) en/of het niet ontvangen van de betaling van verrichte en gefactureerde diensten.	Financiële risico's, geen core-business, imagoschade, verantwoordelijkheid als ontwerpende partij	2B	Strategisch Operationeel	preventief	Contracten en verzekeringen	2A	35.000	10.000
TOTAAL								12.540.000	2.002.000



Maria Theresialaan 99
Postbus 1315
6040 KH ROERMOND

T +31 (0)88 842 00 00
E info@wbl.nl
I wbl.nl

